

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 106C/43/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124203084
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľudmila Hricková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2025:2124203084.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Ľudmilou Hrickovou v právnom spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. C. XXXX/X, A., zastúpeného právnym zástupcom: Mgr. Matej Vida, advokát so sídlom Papradová 3, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00151866, o zaplatenie 8.765,02 eura s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalobu zamietá.

II. Priznáva žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobou zo dňa 10.4.2024, doručenou Okresnému súdu Trnava dňa 12.4.2024, sa domáhal žalobca od žalovaného náhrady nemajetkovej ujmy v sume 8.765,02 eura. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania.

2. Žalobný nárok odvodzoval žalobca od svojho postavenia príslušníka Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj ako len „HaZZ“) v štátnozamestnaneckom pomere v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere, v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len „zákon o HaZZ“) na útvare v pôsobnosti Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru Trnava (ďalej aj ako len OR HaZZ Trnava), ďalej od opakovaného prekračovania maximálneho priemerného (týždenného) pracovného času 48 hodín za každé obdobie 7 dní, ktorý maximálny pracovný čas je stanovený článkom 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj ako len „smernica“ alebo „smernica 2003/88/ES“), ďalej od nesprávnej implementácie predmetnej smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, ďalej od ujmy na jeho práve na zdravie a na súkromnom a rodinnom živote, keďže čas, ktorý odpracoval v rozpore s príslušnými ustanoveniami smernice na úkor voľného času v rozsahu 877,5 hodín, mohol za iných okolností venovať žalobca svojej rodine, regenerácii, osobným záujmom a osobnému rozvoju, pričom opakovaným preťažovaním je ohrozované aj jeho zdravie, ako aj od závažnosti takto vzniknutej nemajetkovej ujmy v období od februára 2021 do decembra 2023.

3. Žalobca ďalej uviedol, že podľa čl. 6 písm. b) smernice je priemerný pracovný čas (vo všetkých odvetviach činností, verejných aj súkromných) pre každé obdobie 7-ich dní vrátane nadčasov maximálne 48 hodín. Vzhľadom na skutočnosť, že smernica nebola žalovaným správne implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky alebo bola implementovaná len v časti, zákon o HaZZ v súčasnosti umožňuje príslušnému služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkom HaZZ týždenný pracovný čas tak, že tento v skutočnosti pravidelne a opakovane presahuje limit stanovený článkom 6 písm. b) smernice. Uvedené porušovanie maximálne stanoveného týždenného pracovného času príslušníka

HaZZ spočíva, okrem iného, aj v tom, že v zmysle zákona o HaZZ sa služobná pohotovosť príslušníka HaZZ nepovažuje za súčasť jeho pracovného času, a to v rozpore s ustanoveniami smernice a v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj ako len „SD EÚ“ alebo „Súdny dvor EÚ“). V zmysle článku 2 ods. 1 smernice, za pracovný čas sa považuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

4. Žalobca poznamenal, že SD EÚ vo svojej judikatúre uvádza, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody porušením práva EÚ zo strany štátu v prípade, ak sú splnené nasledovné 3 podmienky: a/ cieľom porušenej právnej normy EÚ je priznať jednotlivcom práva, a porušenie je dostatočne závažné, b/ existencia škody, a c/ priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Žalobca poukázal na to, že SD EÚ judikoval, že článok 6 písm. b) smernice predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Žalobca uviedol, že podmienka uvedená pod písmenom a) bola splnená, pretože predmetná smernica priznáva jednotlivcom práva, a jej porušenie je dostatočne závažné, pretože aj samotný SD EÚ konštatoval, že nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) smernice je v zjavnom rozpore s judikatúrou SD EÚ, a musí sa považovať za dostatočne závažné. Podmienku uvedenú pod písmenom b), t.j. existenciu škody, považuje žalobca za nespornú, pretože pracovný čas rozvrhnutý príslušným služobným úradom v rozhodnom období, ktorý odpracoval žalobca v rozpore s ustanoveniami smernice na úrok svojho voľného času, ktorý mal stráviť na svoje súkromné a rodinné účely, čím bol ukrátený najmä o svoj súkromný a rodinný život, keďže tento čas mohol žalobca za iných okolností venovať svojej rodine, regenerácii, osobným záujmom a osobnému rozvoju. O uvedené bol žalobca v podstatnej miere ukrátený konaním (resp. opomenutím konania) žalovaného, od čoho odvodzoval žalobca svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Za splnenú považoval aj podmienku príčinnej súvislosti medzi porušením právnej normy EÚ, priznávajúcej jednotlivcom práva, zo strany žalovaného a existenciou ujmy na osobnostných právach, konkrétne na súkromí žalobcu.

5. K pracovnému času žalobca uviedol, že týždenný pracovný čas žalobcu pozostával v období rokov 2020 a 2021 zo 17-hodinových zmien s bezprostredne nasledujúcou 7-hodinovou pohotovosťou a v rokoch 2022 a 2023 zo 16-hodinových zmien s bezprostredne nasledujúcou 8-hodinovou pohotovosťou. Žalobca tak v uplatňovanom období odpracoval vždy 24-hodinovú pracovnú zmenu s následným odpočinkom 48 hodín. Pri takom rozvrhnutí pracovného času došlo u žalobcu v priemere každý tretí týždeň k odpracovaniu troch takých 24-hodinových zmien za týždeň, a teda k prekročeniu 48-hodinového týždenného pracovného času, ktorý povoľuje článok 6 písm. b) smernice. Žalobca poukázal na presný časový rozsah pracovného času v uplatňovanom období, ktorý vychádza z týždenných prehľadov pracovnej dochádzky žalobcu v uplatňovanom období, a ktorý je zaznamenaný v tabuľke priloženej k žalobe. Vo veci pracovnej pohotovosti, ktorá je žalovaným nesprávne zaradená mimo súhrnu týždenného pracovného času poukázal žalobca na rozhodnutia SD EÚ, ktorý konštatoval, že nariadená pracovná pohotovosť predstavuje u príslušníkov HaZZ súčasť ich pracovného času a spolu s riadnym pracovným časom nesmie prekračovať maximálny týždenný pracovný čas stanovený článkom 6 písm. b) smernice. Súčasný právny stav v zmysle zákona o HaZZ je taký, že nariadená pracovná pohotovosť v mieste výkonu služby príslušníka HaZZ nie je považovaná za súčasť týždenného pracovného času, ako vyplýva z výplatných pásov žalobcu za uplatňované obdobie.

6. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch si uplatnil žalobca podľa § 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“) tvrdiac, že predmetný zásah do jeho osobnostných práv predstavuje závažný zásah do práva žalobcu na ochranu svojej osobnosti, najmä práva na súkromný a rodinný život. Pri vyčíslení náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej žalovaným vychádzal žalobca najmä z toho, aby sú0020dom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pôsobila na žalovaného dostatočne odradzujúco k opakovaniu obdobných prípadov zneužitia. Ďalej žalobca poukázal na intenzitu a dĺžku trvania protiprávneho stavu zapríčineného žalovaným, ako aj na celkový postoj, ktorý žalovaný k vyššie popísanej problematike zaujala. Žalovaná dlhodobo odmieta odstrániť zjavne protiprávny stav priečiaci sa právu EÚ a zároveň dlhodobo odmieta dobrovoľne nahrádzať poškodeným spôsobenú nemajetkovú ujmu. Za podstatný zásah do svojich osobnostných práv zo strany žalovaného považoval žalobca najmä podstatné skrátenie času odpočinku, na ktorý by bol mal ako príslušník HaZZ nárok v prípade, že by došlo k

riadnej implementácií smernice žalovaným. Žalovaný dlhodobo nerešpektuje normy práva EÚ vo veci maximálneho týždenného pracovného času, čo sa v uplatňovanom období u žalobcu prejavilo najmä presahom do jeho osobnostnej sféry. Dlhodobé plnenie pracovného času žalobcom výrazne nad rámec určený smernicou sa prejavilo u žalobcu nenávratným zásahom do jeho osobnej a fyzickej integrity. V prvom rade ide najmä o právo žalobcu na ochranu jeho zdravia, ktoré je nadmerným zaťaženie podstatne ohrozované, ak nie priamo porušované. Ďalšími právami osobnostnej povahy žalobcu, do ktorých bolo žalovaným neoprávnene zasiahnuté, sú práva na rodinný život. Čas strávený žalobcom v práci mohol a bol by v prípade riadneho implementovania a dodržiavania Smernice žalobcom strávený s jeho rodinnými príslušníkmi a inými jemu blízkymi osobami. V neposlednom rade poukázal žalobca na čas, ktorý mu bol zo strany žalovaného nenávratne odňatý, ktorý mohol žalobca venovať iným činnostiam, najmä svojim osobným záľubám, športu, záujmom, iným aktivitám a činnostiam za účelom osobného rozvoja. Žalobca nie je ani objektívne schopný sám zabrániť prekračovaniu smernicou stanoveného týždenného pracovného času, keďže na tvorbu plánu služieb ako zamestnanec nemá dosah a rozvrh služieb určuje služobný úrad (zamestnávateľ). Žalobca v uvedenom vzťahu teda vystupuje ako slabší subjekt, a podľa názoru žalobcu, iná než súdna ochrana pri uvedenej intenzite zásahov do jeho osobnostných práv neprichádza do úvahy. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti si žalobca voči žalovanému uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to popri upustení od neoprávnených zásahov do práv na ochranu jeho osobnosti a žiadal o odstránenie následkov týchto zásahov. Akákoľvek iná forma zadosťučinenia nie je, podľa žalobcu, v predmetnej záležitosti postačujúca. Výška uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy je tvorená súčinom nasledovných hodnôt: a/ počet hodín, ktoré žalobca odpracoval nad rámec stanovený článkom 6 písm. b) smernice; a b/ hodinová sadzba funkčného platu žalobcu za mesiac január každého kalendárneho roka v uplatňovanom období. Výpočet týchto hodnôt je uvedený v tabuľke odpracovaného času za uplatňované obdobie.

7. Žalovaný navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Uviedol, že predmetná smernica bola transponovaná do slovenského právneho poriadku, okrem iného, aj zákonom o HaZZ tak, ako je to uvedené v transpozičnej prílohe č. 4 zákona v bode 5. Tvrdenia žalobcu o nesprávnej transpozícií smernice do vnútroštátneho právneho poriadku sú neopodstatnené. V zmysle čl. 2 ods. 1 smernice, do služobného času spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku na základe pokynov zamestnávateľa, ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa na základe jeho nariadenia, napr. vo forme pracovnej pohotovosti. V tejto súvislosti uviedol žalovaný, že anglická a francúzska veria smernice používa namiesto spojenia: „podľa pokynov zamestnávateľa“ spojenie: „je zamestnávateľovi k dispozícii.“ Podľa ustálenej judikatúry SD EÚ, je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činnosti tohto pracovníka. Pracovný čas teda v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti rozhodol SD EÚ, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa, a v tejto súvislosti poukázal na rozsudok SD EÚ C-303/98 Simap, bod 50. Zmysel (účel – pozn. súdu) čl. 2 ods. 1 smernice je transponovaný v štvrtej hlave zákona o HaZZ, v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Ustanovenia § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, 2 a 3, § 92 ods. 1 zákona o HaZZ definujú služobný čas príslušníka HaZZ ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne, a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona o HaZZ ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase za výkon štátnej služby sa považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona o HaZZ a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona o HaZZ. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona o HaZZ rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona o HaZZ) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona HaZZ ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca zrejme v tejto súvislosti

opomenul, že ním citované ustanovenia zákona, najmä § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1, rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona o HaZZ) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ) a slová v ust. § 92 ods. 1 zákona o HaZZ len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času.

8. Žalovaný ďalej poukázal na čl. 15 predmetnej smernice, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného podporuje Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 (ďalej aj ako len „Kolektívna zmluva 2021“), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2022 (ďalej aj ako len „Kolektívna zmluva 2022“), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2023 (ďalej aj ako len „Kolektívna zmluva 2023“) a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2024 (ďalej aj ako len „Kolektívna zmluva 2024“), ktoré kolektívne zmluvy vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhujú služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je upravené ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 17 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“, v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022 a ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 8 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“ Rovnaké platí aj pre Kolektívnu zmluvu 2024. S poukazom na uvedené mal žalovaný za to, že ust. § 85, § 91, § 92 zákona o HaZZ aj všetky 4 uvedené kolektívne zmluvy v čl. 3 (kolektívne zmluvy na rok 2021, 2022, 2023 a 2024) plne transponujú čl. 2 ods. 1 predmetnej smernice.

9. Žalovaný mal ta to, že žalobca nepreukázal ani dostatočnú závažnosť porušenia povinnosti štátu vyplývajúcu z práva EÚ, a nepreukázal ani príčinnú súvislosť medzi dostatočne závažným porušením povinnosti štátu a vznikom škody. Čl. 6 smernice priznáva síce sociálne právo pracovníkom, avšak to neznamena, že predmetný článok je porušený vo vzťahu ku každému príslušníkovi HaZZ v SR a vo vzťahu ku každej hodine služobnej pohotovosti. Žalovaný poukázal na individuálny prístup pri skúmaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch aj s odkazom na uznesenie NSSR sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.1.2023. Žalovaný upozornil súd, že spôsob výpočtu odslužených hodín žalobcu je zavádzajúci, nepresný a nekorešponduje so skutočnosťou z dôvodu, že do fondu pracovného času sa započítavajú aj hodiny času odpočinku v zmysle článku 2 ods. 2 smernice z dôvodu podľa § 97 zákona o HaZZ. Fond pracovného času sa pritom využíva na vytvorenie výplatných pásov, nakoľko výplatné pásky vychádzajú priamo zo systému SAP, tak je nevyhnutné, aby v systéme boli zapísané všetky druhy plateného voľna, aby sa tieto dni reflektovali do výplatných pásov. Z uvedeného dôvodu je preto veľmi nepresné, aby žalobca vychádzal vo svojich výpočtoch z výplatných pásov, resp. z fondu pracovného času, nakoľko tie reflektujú hodiny, za ktoré patrí príslušníkovi (žalobcovi) mzda. Je preto relevantné uviesť, že nemožno zamietat' fond pracovného času s pojmom pracovný čas podľa článku 2 ods. 1 smernice. Je preto irelevantné, že žalobca poukazuje na fond pracovného času, ktorý odzrkadľuje na výplatných páskach výšku mzdy, a nie pracovný čas v zmysle predmetnej smernice. Ďalej žalovaný reagoval, že žalovaný vychádza zo striktných referenčných období kalendárneho týždňa, čo je v rozpore s dikciou článku 6 písm. b) smernice. Žalovaný bol názoru, že bez bližšieho zaoberania sa počtom odpracovaných hodín v zmysle článku 2 smernice, s prihliadnutím na dni neutrálne podľa článku 16 písm. b) smernice (ktorý pojednáva o referenčnom období nepresahujúcom 4 mesiace) a na referenčné obdobie podľa článku 19 smernice (poukazuje na potrebu odchýlky, a nie iba na možnosť, podľa čl. 17 ods. 3 pís. b/, bodu iii/ v prípade protipožiarnych služieb), nemožno konštatovať, že by žalovaný nesprávne, resp. neúplne prebral predmetnú smernicu do právneho poriadku SR. Pojem priemerný je nutné vykladať ako priemerný maximálny týždenný čas v referenčnom období šiestich mesiacov, a teda v priemere nemôže tento čas prekročiť 48 hodín každých 7 po sebe nasledujúcich dní. Do pracovného

času podľa čl. 6 smernice je nevyhnutné započítať len skutočne odpracované hodiny, počas ktorých žalobca buď pracoval na mieste výkonu práve alebo pracoval podľa pokynov zamestnávateľa. Žalovaný poznamenal, že ani neprávne transponovanie smernice do vnútroštátneho poriadku, nemôže samo osebe automaticky zakladať domnienku, že žalobca pracoval počas výkonu svojej služby pravidelne viac ako 48 hodín týždenne. Je preto povinnosťou žalobcu preukázať samotné porušenie článku 6 písm. b) smernice vo vzťahu k jeho plánu služieb, aby mohol byť v predmetnom konaní úspešný. Žalovaný ďalej poukázal na výklad pojmu maximálny priemerný pracovný čas, priemerný pracovný čas a pracovný čas. Ďalej sa žalovaný vo svojom vyjadrení venoval rozpisu služieb podľa tabuľky žalobcu. Žalovaný poukázal na to, že predmetom žaloby je náhrada nemajetkovej ujmy, a nie náhrada skutočnej škody spočívajúcej v rozdielnom finančnom ohodnotení žalobcu za služobnú pohotovosť, ktorá skutočnosť ani nie je porušením žiadneho práva žalobcu, čo deklaroval samotný Súdny dvor EÚ v rozhodnutí vo veci C-742/19 (bod 98), z ktorého vyplýva, že článok 2 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Je zrejmé, že viaceré súdy SR odmietajú predmetný spôsob výpočtu, a chránia podstatu rozdielnosti inštitútov nemajetkovej ujmy a skutočnej škody. Ide o dva nezávislé inštitúty, ktoré sa prejavujú v absolútne rozdielnych sférach. Zatiaľ čo skutočná škoda sa prejavuje skutočným znížením majetku tej-ktorej osoby, tak nemajetková ujma sa prejavuje vo vnútornej sfére tej-ktorej osoby. Z uvedeného dôvodu nemožno tieto dva inštitúty zlievať do jedného a ignorovať ich rozdielnosť a jedinečnosť. Žalovaný nesúhlasil s tým, že žalobca vystupuje ako slabšia strana tohto sporu. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal ani len porušenie smernice, a nepreukázal ani, že by došlo k zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a do jeho práva na súkromie a rodinný život, že sa údajne nemohol venovať rodine, resp. nemohol sa osobne rozvíjať. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti, a že tento zásah bol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať, aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiacie o existencii škody a zásahu.

10. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného k žalobe (v replike) zotrval na svojich tvrdeniach, že predmetná smernica nebola transponovaná do právneho poriadku žalovaným správne, pretože jej ustanovenia majú byť prebraté do právneho poriadku členského štátu, ktorému je určená tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, a aby sa dosiahol stav, ktorý je v súlade s cieľom sledovaným smernicou. Cieľ sledovaný článkom 6 predmetnej smernice však nebol dosiahnutý prílohou č. 4, bodom 5 zákona o HaZZ. Žalobca poukázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/86/2023 zo dňa 26.10.2023 a sp. zn. 17Co/100/2023 zo dňa 20.3.2024, podľa ktorého, ak vnútroštátna právna úprava v zákone o HaZZ umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť príslušníkovi hasičského a záchranného zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) smernice, je smernica transponovaná nesprávne, a súd dospel k správne záveru, že cieľ článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (t. j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z. z. dosiahnutý (naplnený). Nesprávnu transpozíciu smernice možno vnímať aj v tom, že ESD osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fuß, C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Výkon služobnej pohotovosti je preto nutné považovať za riadne vykonaný pracovný čas. SD EÚ v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles proti D. E. zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice 2003/88/ES, vrátane pojmov pracovný čas a čas odpočinku. Smernica 2003/88/ES neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v smernici. V zmysle rozsudku SD EÚ zo dňa 3.10.2000 vo veci Simap (C-303/98) a podobne z rozsudku SD EÚ z 9.9.2003, H.(C-151/02) vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice 2003/88/ES. Požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy si žalobca vyčíslil jediným prístupným a logickým spôsobom, ako súčinom svojej hodinovej mzdy (v zmysle výplatných pásov za január každého príslušného kalendárneho roka, ktorá je v danom období

zvyčajne v najnižšej hodnote oproti ostatným kalendárnym mesiacom kalendárneho roka) a celkovým počtom hodín, ktoré strávil v službe nad rámec 48-hodinového pracovného času v zmysle čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Predmetné vyčíslenie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobca v tomto konaní uplatňuje voči žalovanému, považuje žalobca za primerané najmä z dôvodu, že opomenutím konania žalovaného mu bol spôsobený podstatný zásah do jeho osobnostných práv. Stratený čas by inak venoval žalobca rozvíjaniu svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, štúdiu, cestovaniu, starostlivosti o domácnosť a iným, so svojou pracovnou činnosťou nesúvisiacim aktivitám. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcovi zo strany žalovaného, došlo u žalobcu k zásahu do jeho práv na vedenie súkromného a rodinného života, ako i do práva na ochranu jeho zdravia. Za zásah do práva žalobcu na vedenie jeho súkromného a rodinného života považoval žalobca najmä nemožnosť venovania dostatku času (o ktorý bol konaním žalovaného ukrátený) svojej rodine a priateľom, s ktorými žalobca udržiaval intenzívne vzťahy. Žalobca mohol tento svoj čas venovať aj aktívnym a pasívnym rekreačným činnostiam, individuálnemu alebo inštitucionálnemu vzdelávaniu, svojim záľubám, športovej činnosti, cestovaniu, starostlivosti o domácnosť a činnostiam každodenného života. Zásah do práva na ochranu svojho zdravia vníma žalobca najmä v tom, že hoci nemá dlhodobu zdravotné ťažkosti spojené s prekročovaním maximálne stanoveného pracovného času, zo strany žalovaného bolo toto jeho právo podstatne ohrozené tým, že preukázateľne pracoval žalobca viac, ako dovoľuje v tejto oblasti právo EÚ, a nemal tak dostatok času na riadny odpočinok medzi jednotlivými výkonmi služby. Uvedeným došlo k ohrozeniu práva na ochranu zdravia a bezpečnosti žalobcu, ale aj k ohrozeniu zdravia a bezpečnosti ostatných príslušníkov HaZZ a iných osôb. Ďalej uviedol, že žalovaný nepredložil súdu kolektívne zmluvy vyššieho stupňa, na ktoré sa odvolával vo svojom vyjadrení. Žalobca dodal, že čl. 17 ods. 3 smernice neumožňuje odchýlenie od čl. 6 smernice, čo skonštatoval aj Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku sp. zn. 14Co/2/2023 zo dňa 14.2.2023, konkrétne v odseku 13.4. odôvodnenia, podľa ktorého čl. 17 ods. 3 písm. b) smernice, v súlade s odstavcom 2 tohto článku, nepripúšťa odchýlku od článku 2 alebo 6 smernice, a preto odchýlku od maximálne stanoveného 48-hodinového týždenného pracovného času nie je možné použiť. Smernicou stanovený 48-hodinový limit nie je žiadnym spôsobom upravený v zákone o HaZZ a vo vnútroštátnom poriadku SR. Aplikáciou ustanovení zákona sa nedosahuje a negarantuje 48-hodinová pracovná doba pre príslušníkov HaZZ. Týždenný súčet služobného času príslušníkov HaZZ a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu. Žalobca ďalej uviedol, že nikdy neudelil svojmu zamestnávateľovi súhlas počas doby jeho služby, aby mohol žalobca pracovať dlhšie než 48 hodín počas doby 7 dní, kedy má členský štát možnosť neuplatňovať článok 6 za podmienok upravených v čl. 22 ods. 2 písm. a) smernice. K referenčným obdobiam v trvaní 4, resp. 6 mesiacov, na ktoré poukazoval žalovaný, uviedol žalobca, že štát žiadne referenčné obdobie žiadnym spôsobom neurčil, t. j. neprijal žiadnu vnútroštátnu normu – zákon, ktorý by takéto referenčné obdobie upravoval, a preto v danom prípade nie je možné aplikovať na pracovný čas žalobcu tzv. referenčné obdobia, v ktorej súvislosti odkázal žalobca na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/86/2023 zo dňa 26.10.2023.

11. Žalobca ďalej uviedol, že podľa ust. § 97 ods. 1 písm. a) zákona o HaZZ sa za vykonávanie štátnej služby posudzuje aj čas čerpania dovolenky a v zmysle písm. j) bod 1. cit. ustanovenia aj dočasná neschopnosť z dôvodu choroby alebo úrazu, čo je taktiež v zrejmom nesúlade s ustanovením čl. 16 smernice 2003/88/ES. Ďalej sa ako výkon štátnej služby na účely zákona o HaZZ posudzuje aj čas plateného služobného voľna, zdokonaľovacej služby, účasti na rekondičnom pobyte, prehlbovania kvalifikácie, zvyšovania kvalifikácie, a pod. Z uvedeného dôvodu tvoria súčet odpracovaných hodín žalobcu aj časy, ktoré strávil týmto výkonom štátnej služby. Keby bol služobný čas rozvrhovaný žalobcovi tak, aby neprekročil limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) smernice, nebol by nútený čerpať dovolenku, pretože na niektoré dni čerpania dovolenky alebo plateného voľna by inak pripadol deň bežného voľna medzi zmenami (v SAP plánoch služieb /tzv. plachty/ označené ako „V“), ktoré trávi žalobca odpočinkom, regeneráciou, a to v zmysle rozvrhu pracovného času. Vzhľadom na to, že smernica nebola ani len v tomto smere transponovaná žalovaným správne, považuje žalobca vyčíslenie svojho odpracovaného času v zmysle predložených dôkazov za vecne správne. Žalobca dodal, že nesprávnosť transpozície smernice 2003/88/ES možno odôvodniť taktiež absenciou negatívneho vymedzenia času, ktorý sa má započítavať do priemerného pracovného času príslušníka HaZZ na účely čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho práva. Smernica 2003/88/ES v čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 16 neukladá povinnosti jednotlivcovi a priamo fyzickým osobám, ale výlučne členskému štátu, teda žalovanému, vykonať také opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie dodržania maximálneho pracovného času

a s tým súvisiacich inštitútov. Netransponovanie smernice 2003/88/ES, ktorá je priamo vykonateľná, preto nemôže byť žalobcovi na škodu, keďže a priori je pre žalobcu rozhodné vnútroštátne právo, ktorého úpravu transpozíciou mal vykonať žalovaný, čo však preukázateľne do dnešného dňa neurobil.

12. Žalobca v replike doplnil, že počas celej doby uplatňovaného obdobia bol ženatý, je otcom jedného dieťaťa, dcéry Izabely, žije so svojou rodinou v spoločnej domácnosti. Za najpodstatnejší zásah do svojich práv považuje žalobca práve ukrátenie jeho času, ktorý by inak mohol a chcel stráviť so svojou manželkou a malou dcérou, ako aj inou rodinou, ako blízkou, tak širšou, a taktiež čas, ktorý chcel a mohol žalobca venovať svojim priateľom, záľubám, športu, iným rekreačným aktivitám a mentálnej a fyzickej regenerácii. V dôsledku času, ktorý strávil žalobca v práci nad rámec času stanoveného v zmysle smernice 2003/88/ES, nenávratne prišiel žalobca o drahocenný čas so svojou najbližšou rodinou, čo žalobcu v podstatnej miere ťaží. Nadmerné pracovné zaťaženie znemožnilo žalobcovi viesť plnohodnotný a vyvážený život mimo pracoviska. Uvedené malo negatívny vplyv na rodinné vzťahy, osobné záujmy žalobcu, jeho fyzický a duševný stav. Žalobca v uplatňovanom období nemal dostatok voľného času na svojich blízkych, priateľov, záľuby, šport, či zaslúžený odpočinok. Uvedené väzby a aktivity sú pre žalobcu z pochopiteľných príčin, prihliadnuc na povahu jeho zamestnania, veľmi dôležité. Negatívny následok porušenia povinností žalovaného sa aj skutočne a hmatateľne prejavil. De facto zabránením možnosti venovať svoj voľný čas vyššie popísaným aktivitám Žalobca nenávratne prišiel najmä o zážitky so svojimi blízkymi osobami, ale aj sa to negatívne podpísalo na jeho fyzickom a psychickom stave. Obmedzenie práv Žalobcu v popisovanej miere a uvedeným spôsobom nepochybne vnímala ako závažné aj každá iná fyzická osoba v rovnakej spoločenskej, služobnej alebo inej obdobnej pozícii. Uvedené vnímal žalobca ako podstatný zásah do práva na ochranu jeho osobnosti, ktorú priznáva žalobcovi nielen ust. § 11 OZ, ale aj ust. čl. 19 ods. 2, čl. 36 ods. 1 písm. c) a čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky. Za uvedené zásahy patrí žalobcovi aj v zmysle judikatúry všeobecných súdov nárok na primerané odškodnenie zo strany žalovaného.

13. Pre zamedzenie pochybností uviedol žalobca, že práceneschopnosť alebo sprevádzanie/ opatrovanie člena rodiny alebo návšteva lekára neboli pre korektnosť žalobcom započítané do celkového súčtu hodín. Skutočnosť, že uvedené tzv. plachty pochádzajú zo systému SAP, nepredstavuje prekážku čo do relevancie uvedeného dôkazu. Plachty, ako dôkazný prostriedok, predstavujú pre žalobcu z objektívnych príčin jediný prostriedok preukázania skutočnosti, koľko hodín strávil výkonom štátnej služby ako príslušník HaZZ. Je absolútne tendenčné tvrdenie žalovaného, že predmetné plachty, resp. tabuľka sú mylné a irelevantné. Žalobca svojím tvrdením v žalobe, že v jeho prípade ide o slabší subjekt, poukázal výlučne na faktický stav, že objektívne nemá žalobca také prístupy k databázam, aké môže mať žalovaný, že žalobca nedisponuje, a nemôže disponovať so všetkými internými informáciami takej štruktúry, ako je štát, resp. v tomto prípade zastúpený Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj ako len „MV SR“). Skutočnosť, že Žalobca nie je procesne slabšou stranou, nie je preto v tomto konaní sporná, a so vznesenou námietkou žalovaného, že predmetný súdny spor nie je súdnym sporom so slabšou stranou, je potrebné sa vysporiadať tak, že táto námietka nie je dôvodná. Námietku miestnej nepríslušnosti vznesenú žalovaným považoval žalobca za tendenčnú, sledujúcu oddialenie vydania rozhodnutia vo veci samej.

14. Žalovaný v duplike (t. j. vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k vyjadreniu žalovaného k žalobe, t. j. vo vyjadrení k replike) poukázal na rozsudok Mestského súdu Bratislava č. k. 4Cos/1/2023-206 zo dňa 26.8.2024, ktorým Mestský súd Bratislava IV obdobnú žalobu v celom rozsahu zamietol, ktorý v odôvodnení rozsudku uviedol, okrem iného, že „nie je možné, aby sa rozhodnutie ESD v jednej konkrétnej veci, týkajúcej sa hasiča, pracujúceho pre mesto Halle, paušalizovalo do takej miery, že v podstate zamedzí vnútroštátnemu súdu výklad čl. 2 ods. 2 smernice Rady 89/391/EHS,“. Judikatúra ESD je len jedným z prameňov práva, a nemožno ju absolutizovať do takej miery, aby súd nemal priestor na vlastné posúdenie konkrétnej veci, o ktorej rozhoduje. Je nevyhnutné, aby súd pri výklade predmetného článku smernice skúmal, v akom právnom režime je činnosť hasiča v rámci HaZZ vykonávaná, teda či sa jedná o klasický pracovnoprávny vzťah v zmysle zák. č. 311/2001 Z. z. (Zákonník práce), alebo sa jedná o služobný pomer s charakteristikami uvedenými v § 12 zák. č. 315/2003 Z. z., resp. § 2 Zák. č. 73/1998 Z. z. Platná právna úprava v SR jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností stavia príslušníka HaZZ na rovnakú právnu úroveň ako policajta, pokiaľ ide o obsah služobného pomeru zamestnanca a štátu. Možno teda konštatovať, že pokiaľ smernica Rady 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2 hovorí, že „...sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia,“ možno tieto charakteristiky osobitných činností v celom

rozsahu vziať aj na činnosť príslušníka HaZZ a z uvedeného vyvodíť záver, že rovnako na HaZZ sa predmetný článok smernice neuplatňuje.“

15. Žalovaný ďalej poznamenal, že s absolutistickým výkladom obdobných sporov, ktorý zaujal Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojich rozsudkoch (na ktoré poukazuje žalobca) sa nestotožnil žiadny iný krajský súd (v SR – pozn. súdu). Dokonca ani niektoré okresné súdy v Banskobystrickom kraji sa nestotožňujú so spôsobom, akým rozhodovali obdobné spory okresné súdy v Lučenci, vo Zvolene a v Banskej Bystrici, na ktorých rozhodnutia prevažne poukazuje.

16. Žalovaný dodal, že ak by sa aj konajúci súd priklonil k názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici, a teda vychádzal by zo skutočnosti, že žalovaný netransponoval smernicu 2003/88/ES správne, resp. úplne, tak táto skutočnosť samotná nezakladá odôvodnenosť žalobného nároku. V prípade, ak by sme prijali tento doslova absurdný názor žalobcu, že neúplnosť transpozície akejkoľvek smernice zakladá nárok jednotlivca na náhradu škody, tak by predmetná skutočnosť opodstatňovala nárok každej jednej fyzickej a právnickej osoby v Slovenskej republike, nakoľko ak je vznik škody viazaný na to, že nejaká smernica nebola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, tak túto ujmu musí pociťovať každá jedna fyzická a právnická osoba. Žalovaný má teda za to, že ak konajúci súd sa rozhodne aplikovať smernicu 2003/88/ES, a bude rozhodovať o samotnom nároku žalobcu, tak na účely konštatovania dôvodnosti žaloby žalobcu je potrebné naplnenie všetkých 3 podmienok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy. Žalobca však neunesol dôkazné bremeno ani čo do základu, tak toľž čo do výšky uplatneného nároku. Z uvedeného dôvodu žalovaný má za to, že hodnoverne poprel ako aj skutkové, tak aj právne tvrdenia žalobcu a tieto účinne rozporoval natoľko, že ich procesne vyvrátil. Z uvedeného dôvodu polemika nad aplikáciu § 13 ods. 2 OZ v tomto konaní ani nie je na mieste, nakoľko žalobca nepreukázal akýkoľvek zásah do svojich práv, teda ani taký, že by bolo možné aplikovať aspoň § 13 ods. 1 OZ, toľž ods. 2 predmetného ustanovenia. Z uvedených dôvodov mal žalovaný za to, že nedošlo k žiadnemu negatívnemu dôsledku na strane žalobcu. Žalovaný ďalej poukázal na referenčné obdobie a obdobie odpracovaných hodín žalobcu. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.6.2021). Žalobca v tomto konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napríklad v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy (8.034,64 eura), ktorú žalobca požaduje. Určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je na zväžení súdu, avšak žalobcom uplatnenú sumu náhrady nemajetkovej ujmy považuje žalovaný za premrštenú a absolútne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je, v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu, neporovnateľne vyššia. Ďalej žalovaný poznamenal, že tabuľky predkladané žalobcom v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje.

17. Žalovaný uviedol, že otázka uplatňovania práva EÚ je v rukách Európskej komisie v zmysle článku 17 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, nakoľko Európska komisia zabezpečuje uplatňovanie zmlúv a opatrení prijatých inštitúciami na ich základe. Zároveň Európska komisia dohliada na uplatňovanie práva EÚ pod kontrolou SD EÚ. Ak členský štát netransponuje smernicu do svojho vnútroštátneho práva, Komisia môže začať konanie o porušení povinnosti, a predložiť konanie proti krajine na SD EÚ. Žalovaný má preto za to, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný na to, aby žiadal náhradu nemajetkovej ujmy za to, že údajne smernica 2003/88/ES nebola správne, resp. úplne transponovaná do právneho poriadku SR.

18. Žalovaný v duplike ďalej uviedol, že žalovaný nikdy neaplikoval článok 17 smernice na článok 6. Ide o klasické, tendenčné tvrdenie právneho zástupcu žalobcu vo všetkých obdobných prípadoch, kedy sa snaží účelovo otáčať totožné tvrdenie žalovaného v každom jednom spore, pričom z písomného vyjadrenia žalovaného je celkom zrejmé, že článok 17 ods. 3 smernice 2003/88/ES bol aplikovaný vo vzťahu k článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES, ktorý stanovuje odchýlku od 4-mesačného referenčného obdobia, v rámci ktorého sa má počítať týždenný priemerný pracovný čas, čím žalovaný poukazoval na to, že počítanie svojho pracovného času žalobca nemôže aplikovať na každý týždeň jednotlivo, ale môže tak urobiť iba v rámci 6-mesačných referenčných období. Článok 16 písm.

b) a článok 19 smernice 2003/88/ES jasne stanovujú, že referenčné obdobie na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času pracovníka je 4, resp. 6 mesiacov. Účelom predmetných ustanovení je vytvorenie priestoru pre zamestnávateľa, aby rozvrhol služby tak, aby bola jeho prevádzka životaschopná, ale zároveň, aby mal priestor na dodržanie povinného oddychu pre pracovníkov na potrebnú regeneráciu, a teda účelom článku 16 písm. b/ alebo článku 19 je rozvrhnutie pracovného času do určitých období. Žalobca nemôže svoju žalobcu odvodzovať jednotlivo od každého týždňa ním odpracovaných hodín, pretože smernica v čl. 6 upravuje priemerný týždenný pracovný čas, ktorý sa vypočíta ako priemer z celkového počtu odpracovaných hodín za referenčné obdobie.

19. Ďalej žalovaný v duplike argumentoval, že časy uvedené v § 97 zákona o HaZZ, na ktoré poukazuje žalobca, sa iba posudzujú ako služobný čas, avšak nie sú služobným časom. Ak by neexistovalo ust. § 97 zákona o HaZZ, žalobcovi by sa predmetné časy nezapočítavali do fondu pracovného času, a teda nedostal by za tento čas finančnú odmenu aj napriek tomu, že mu za tieto dni voľna finančná odmena patrí. Zároveň bez týchto dní voľna by nemal ani naplnený fond pracovného času, a teda by ani len nenaplnil počet hodín, ktoré od neho fond pracovného času vyžaduje na to, aby mohol dostať zaplatené v zmysle príslušnej platovej tabuľky. Je rozhodujúce rozlišovať jednak medzi pojmami služobný čas a pracovný čas, ale taktiež je potrebné odlišovať ich aj od pojmu fond pracovného času. Služobným časom a ani pracovným časom nie sú dni odpočinku v zmysle § 97 zákona o HaZZ, nakoľko sa jedná o voľné dni, ktoré žalobca trávi podľa vlastného uváženia (DOV, DOS, DOD, SVP, VS) či podľa vlastných potrieb (LEK, PNK). V tomto čase žalobca nie je prítomný na pracovisku, nevykonáva žiadnu činnosť súvisiacu s jeho náplňou práce, a nevykonáva ani žiadnu úlohu zamestnávateľa. Predmetný čas sa však musí započítať do fondu pracovného času (z ktorého vychádza žalobca pri výpočte jeho údajne skutočne odpracovaných hodín), pretože tento slúži na výpočet mzdy, teda finančnej odmeny, ktorá žalobcovi patrí.

20. Žalovaný dodal, že podstatou ust. § 86 zákona o HaZZ je rozvrhnutie služobného času do určitého obdobia. Nakoľko sú služby žalobca plánované na obdobie 6 mesiacov, tak žalobca už v tomto momente vie odpovedať napríklad na otázku, že či bude mať na Vianoce voľno alebo bude Vianoce tráviť v službe. Podstata pojmov „referenčné obdobie“ a „nerovnomerné rozvrhnutie služobného času“ je totožná, a teda s poukazom na článok 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, cit.: „Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom,“ mal žalovaný za to, že ide o totožné pojmy, a preto pri skúmaní priemerného týždenného pracovného času žalobcu je na mieste aplikácia 6-mesačného referenčného obdobia.

21. V duplike (na str. 11) vzniesol žalovaný námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť z obdobia od mesiaca február 2021 až do dňa 9.4.2021. Obdobie, ktoré prichádza do úvahy, je obdobie počnúc 10.4.2021, končiac 31.12.2023.

22. Skôr, než nariadil súd na prejednanie veci prvé pojednávanie, zaoberal sa súd námietkou miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu, vznesenou žalovaným pri prvom úkone, ktorý mu patril, v danom prípade vo vyjadrení k žalobe. Žalovaný mal za to, že miestne príslušným na prejednanie sporu by mal byť Mestský súd Bratislava IV, v obvode ktorého má sídlo Ministerstvo vnútra SR, keďže podľa žalobcu neprávna transpozícia smernice patrí do pôsobnosti toho ministerstva.

23. Podľa § 13 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej ako len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“), na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

24. Podľa § 17 CSP, všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo.

25. Podľa § 73 CSP, na konanie štátu pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za štát.

26. Podľa § 135 ods. 1 CSP, ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná.

27. Podľa § 42 CSP, ak je námietka miestnej nepríslušnosti nedôvodná alebo ak nie je uplatnená včas, súd na ňu neprihliadne a spor prejedná a rozhodne. Neprihliadnutie na námietku súd odôvodní v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

28. Predmetný spor je klasickým sporom o ochranu osobnosti. Nie je pritom sporom s ochranou slabšej strany, t. j. nejde ani o individuálny pracovnoprávny spor podľa § 316 CSP, ani o antidiskriminačný spor podľa § 307 CSP, ani o spotrebiteľský spor podľa § 290 CSP, a preto vyjadrenie žalobcu v žalobe, že je v pozícii slabšieho subjektu vyhodnotil súd v kontexte celej žaloby vo význame, že žalobca týmto slovným spojením chcel iba argumentovať, že ako štátny zamestnanec v pozícii príslušníka HaZZ nebol oprávnený zostavovať plán služieb, čo bolo v kompetencii jeho nadriadeného. Žalobu však podal žalobca proti štátu z dôvodu žalobcom tvrdenej nesprávnej transpozície predmetnej smernice do vnútroštátneho poriadku, a keďže nepodal žalobu proti služobnému úradu, ale proti štátu, už táto skutočnosť sama osebe vylučuje posúdenie predmetného sporu ako individuálneho pracovnoprávneho sporu.

29. Žalovaným je Slovenská republika, a nie Ministerstvo vnútra SR. V danom prípade Ministerstvo vnútra SR iba koná za štát. Keďže na konanie je v zásade miestne príslušným všeobecný súd žalovaného (§ 13 CSP), a žalovaným je v tomto prípade štát, jeho všeobecným súdom je súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo (§ 17 CSP). Podľa tvrdenia žalobcu nastala jeho nemajetková ujma v priamej príčinnej súvislosti s jeho výkonom práce nad rozsah povolený predmetnou smernicou na útvare v pôsobnosti OR HaZZ Trnava, ktoré je v obvode Okresného súdu Trnava, teda konajúceho súdu. Námietka miestnej nepríslušnosti vznesená žalovaným tak bola nedôvodná, o čom informoval súd strany sporu ešte pred otvorením prvého pojednávania vo veci. Neprihliadnutie na túto námietku nepríslušnosti odôvodnil súd aj v tomto rozsudku tak, ako to vyplýva z ust. § 42 CSP.

30. Súd nariadil na prejednanie veci viacero pojednávaní, vykonal dokazovanie listinami, a to rozhodnutím riaditeľa Krajského riaditeľstva HaZZ v Trnave (ďalej aj ako len „KR HaZZ v Trnave“) zo dňa 30.11.2010, výzvou na úradu pohľadávky zo dňa 29.1.2024, odpoveďou MV SR zo dňa 8.2.2024, tabuľkou pracovného času žalobcu, výplatnými páskami žalobcu, prehľadom plánu služieb, výpočtom priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach, rodným listom dieťaťa žalobcu, sobášnym listom, ako aj výsluchom svedka F. B. B., výsluchom žalobcu, vyjadreniami strán sporu, ako aj ďalším obsahom spisového materiálu, a zistil tento skutkový stav:

31. Žalobca je od roku 2009 hasičom, z toho od 25.11.2010 až doposiaľ v stálej štátnej službe vo funkcii hasič. Jeho služobným úradom je KR HaZZ v Trnave, organizačná jednotka OR HaZZ, s miestnom vykonávaní štátnej služby na hasičskej stanici v Trnave. Služobný čas žalobcu v rokoch 2020 a 2021 bol rozvrhnutý tak, že týždenný pracovný čas sa skladal zo 17-hodinových zmien s bezprostredne nasledujúcou 7-hodinovou pohotovosťou a v rokoch 2022 a 2023 zo 16-hodinových zmien s bezprostredne nasledujúcou 8-hodinovou pohotovosťou. Žalobca aj počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti sa musel zdržiavať na pracovisku, pričom neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa žalobcovi nezapočítavala do fondu pracovného času. Žalobca je ženatý od 14.8.2021, pričom dňa 10.7.2023 sa mu narodila dcéra F..

32. Z výplatných pásk žalobcu za obdobie mesiacov 1/2021 až 12/2023 (č. l. 46 až 55 spisu) je zrejmé, že za mesiac 1/2021 boli príjmy žalobcu v čistom 1.583,83 eura, ďalší príjem v čistom v sume 269,63 a doplatok v čistom v sume 269,63 eura, t. j. celkový príjem v čistom spolu 2.123,09 eura, pričom na účet mu bola poukázaná „iba“ suma 1.936,94 eura, a nie suma (vyššia) po odpočítaní stravného 12,96 eura. Za ostatné mesiace dosahoval žalobca nižší príjem, okrem mesiaca 10/2021. Podľa výplatných pásk za rok 2021 odpracoval žalobca 140,47 hodiny v mesiaci 2/2021, 155,25 hodiny v mesiaci 3/2021, 85 hodín v mesiaci 4/2021, 119,73 hodiny v mesiaci 5/2021, 187,40 hodiny v mesiaci 6/2021, 75,92 hodiny v mesiaci 7/2021, 119 hodín v mesiaci 8/2021, 136,68 hodiny v mesiaci 9/2021, 136 hodín v mesiaci 10/2021, 165,76 hodiny v mesiaci 11/2021 a 156,13 hodiny v mesiaci 12/2021. Hodinový plat podľa výplatných pásk za mesiace 1/2021 až 8/2021 bol vo výške 9,4242 eura/hodina, za mesiace 9/2021 až 12/2021 bol vo výške 9,5455 eura/hodina.

33. Za mesiac 1/2022 boli príjmy žalobcu v čistom 1.236,23 eura, ďalší príjem v čistom v sume 142,- eur a doplatok v čistom v sume 142,- eura, t. j. celkový príjem v čistom spolu 1.520,23 eura, pričom na účet mu bola poukázaná „iba“ suma 1.354,50 eura, a nie suma (vyššia) po odpočítaní stravného 23,73

eura. Za ostatné mesiace dosahoval žalobca nižší príjem, okrem mesiacov 3/2022, 8/2022, 11/2022 a 12/2022. Podľa výplatných pásov za rok 2022 odpracoval žalobca 115,50 hodiny v mesiaci 1/2022, 120 hodín v mesiaci 2/2022, 164,90 hodiny v mesiaci 3/2022, 97 hodín v mesiaci 4/2022, 144 hodín v mesiaci 5/2022, 134,60 hodiny v mesiaci 6/2022, 128 hodín v mesiaci 7/2022, 65,43 hodiny v mesiaci 8/2022, 167 hodín v mesiaci 9/2022, 160,67 hodiny v mesiaci 10/2022, 152,12 hodiny v mesiaci 11/2022 a 157,72 hodiny v mesiaci 12/2022. Hodinový plat podľa výplatných pásov za mesiace 1/2022 až 6/2022 bol vo výške 9,5455 eura/hodina, za mesiace 7/2022 až 10/2022 bol vo výške 9,7697 eura/hodina, za mesiace 11/2022 a 12/2022 bol vo výške 9,8424 eura/hodina.

34. Za mesiac 1/2023 boli príjmy žalobcu v čistom 1.378,15 eura, ďalší príjem v čistom v sume 103,29 eura a doplatok v čistom v sume 103,29 eura, t. j. celkový príjem v čistom spolu 1.584,73 eura, pričom na účet mu bola poukázaná „iba“ suma 1.466,74 eura, a nie suma (vyššia) po odpočítaní stravného 24,70 eura. Nižší príjem dosiahol iba za mesiace 3/2023 a 5/2023. V ostatné mesiace v roku 2023 dosahoval vyšší príjem než v mesiaci 1/2023. Podľa výplatných pásov za rok 2023 odpracoval žalobca 128 hodín v mesiaci 1/2023, 139,72 hodiny v mesiaci 2/2023, 144,62 hodiny v mesiaci 3/2023, 166,33 hodiny v mesiaci 4/2023, 50,18 hodiny v mesiaci 5/2023, 162,59 hodiny v mesiaci 6/2023, 49,22 hodiny v mesiaci 7/2023, 116,72 hodiny v mesiaci 8/2023, 145,98 hodiny v mesiaci 9/2023, 152 hodín v mesiaci 10/2023, 153,25 hodiny v mesiaci 11/2023 a 176 hodín v mesiaci 12/2023. Hodinový plat podľa výplatných pásov za mesiace 1/2023 až 5/2023 bol vo výške 10,4212 eura/hodina, za mesiace 6/2023 až 8/2023 bol vo výške 10,7424 eura/hodina, za mesiace 9/2023 až 12/2023 bol vo výške 11,5939 eura/hodina.

35. Žalobou požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy vypočítal žalobca nasledovne: (220,50 hodín v roku 2021 x 9,42 eura/hod.) + (342 hodín v roku 2022 x 9,55 eura/hod.) + (315 hodín v roku 2023 x 10,42 eura/hod.) + 12 hodín za 3. týždeň v roku 2024 x 11,65 eura), spolu 877,50 hodín v celkovej sume 8.765,02 eura (tabuľka na č.l. 45 súdneho spisu). Z uvedeného je zrejmé, že žalobca si uplatnil žalobou aj náhradu nemajetkovej ujmy za 12 hodín v 3. týždni roku 2024 napriek tomu, že ani časť roka 2024 nespadá do rozhodného obdobia podľa žaloby (2/2021 až 12/2023). Taktiež predložil výplatnú pásku za mesiac 1/2024 napriek tomu, že nespadá do rozhodného obdobia podľa žaloby.

36. Z plánu služieb za mesiace 4/2021 až 12/2023 (č. l. 9 až 41 spisu), z tabuľky žalobcu o presahu započítaných hodín presahujúcich 48 hodín týždenne (č. l. 45 spisu), a z tvrdení žalobcu, ktoré neboli v tomto spore sporné, z výplatných pásov žalobcu za obdobie mesiacov 1/2021 až 12/2023 (č. l. 46 až 55 spisu) je zrejmé, že v období od 2/2023 do 12/2023 si odpracoval žalobca nad rozsah 48 hodín týždenne celkom 877,50 hodiny mínus 12 hodín (12 hodín z roku 2024 totiž nespadá do rozhodného obdobia). Pri tomto výpočte vychádzal žalobca jednotlivých týždňov z fondu pracovného času, a nie z reálne odpracovaných hodín, keďže v týchto hodinách je zahrnutý aj čas dovolenky aj čas služobného voľna, a nevychádzal pričom z žiadneho priemerného týždenného pracovného času, ale iba z fondu pracovného času za jednotlivé 7 bezprostredne po sebe nasledujúcich dní.

37. Žalovaný výpočtom priemerného týždenného služobného času žalobcom skutočne odslúžených hodín v sledovaných 6-mesačných referenčných obdobiach (č. l. 167 súdneho spisu) dospel k zisteniu, že priemerný týždenný pracovný čas skutočne odslúžených hodín bol v období mesiacov 4/2021 až 9/2021 v rozsahu 41,914 hodín týždenne, od 10/2021 do 3/2022 bol 48,129 hodín, od 4/2022 do 9/2022 bol 43,851 hodín, od 10/2022 do 3/2023 bol 47,20 hodín, od 4/2023 do 9/2023 bol 42,775 hodín, od 10/2023 do 3/2024 bol 47,646 hodín, a teda rozsah priemerného týždenného pracovného času 48 hodín presiahol iba v jednom referenčnom 6-mesačnom období, a to iba o 0,129 hodín v priemere týždenne, a to v mesiacoch 10/2021 až 3/2022.

38. Z výsluchu svedka F. B. B. uskutočnenom na pojednávaní dňa 28.1.2025 súd zistil, že svedok nastúpil do HaZZ v roku 2010 ako hasič, odkedy je nepretržite v štátnej službe. Ako hasič pracoval na 24-hodinové zmeny a chodil na výjazdy do novembra 2023. Od 1.12.2024 až doposiaľ je svedok riaditeľom OR HaZZ v Galante. Po 22.00 hod. má hasič na voľno alebo pohotovosť. Počas pohotovosti musí byť prítomný na stanici, ale môže vykonávať, čo chce, kedy už neplatia pre neho nariadenia veliteľa. Je na rozhodnutí hasiča, akým spôsobom bude tráviť čas na stanici po 22.00 hod., či bude oddychovať, ležať, spať, pozerieť televízor alebo sa učiť. Mnohí hasiči využívali tento čas na učenie, a urobili si tak vysoké školy. Od hasiča sa očakáva počas pohotovosti, aby bol fyzicky prítomný na stanici, a aby bol pripravený na výjazd do jednej minúty od vyhlásenia poplachu. Po 24-hodinovej službe vznikali svedkovi

2 dni voľna, kedy si vybavil, čo chcel. Keď nebol v noci výjazd, prišiel ráno domov z práce relatívne oddýchnutý. Keď bol výjazd, prišiel hasič domov ráno vyčerpaný. Nadránom zvyknú bývať často výjazdy k dopravným nehodám. Hasič zvykne mať 24-hodinových zmien v mesiaci v počte asi 10 alebo 11. Ak sa zavedie nejaký predpis, aby sa dodržiaval 48-hodinový pracovný týždeň, hasičom nebude musieť vyhovovať takýto limit týždenného pracovného času, pretože potom budú častejšie chodiť do práce, než je to doteraz. Hasiči majú služby naplánované vopred, a v kalendári Google si vedľa hasiči plán služieb pozrieť s veľkým časovým predstihom. Keď absolvuje hasič nejaké školenie, tak sa mu to zapíše do tohto plánu služieb. Dovolenky v Galante si zvyknú hasiči nahlasovať koncom mesiaca na ďalší mesiac. V prípade náhlej zmeny, keď napríklad niekto ochorie, zavolá sa inému hasičovi, či je ochotný nastúpiť do služby inokedy, a potom má zase 3 dni voľna. Málokedy ide o oficiálnu zmenu služieb zo strany zamestnávateľa. Hasiči v Galante si bežne medzi sebou povymieňajú služby, a takáto možnosť vymieňania služieb vyhovovala aj samotnému svedkovi, keď mával ako hasič 24-hodinové zmeny. Ochota kolegov svedka na výmenu služby bola vždy, nebol s tým problém. Keď sa svedkovi míňali dni dovolenky, povymieňal si služby s inými hasičmi, a mal viac dní voľna, alebo ho mal vtedy, keď voľno potreboval. Z tabuľky odpracovaných hodín žalobcu za obdobie 6 mesiacov, vyhotovenej žalovaným, svedok vyvodil, že najviac prekročení 48-hodinového času v týždni bolo v rokoch 2021, ale v roku 2022 dosahoval slabých 44 hodín týždenne. Nerovnomerný počet odpracovaných hodín mohol byť spôsobený rôznymi kurzami, v danom prípade napr. pilčicky 2-dňový kurz, inokedy dovoz príslušníkov z Bardejova, kedy sa hodiny nazbierali, a čerpali sa až v ďalších mesiacoch. Ak hasič získa voľno za prácu vo sviatok, napríklad za prácu na Štedrý deň, keďže vtedy je už koniec roka a dovolenkové obdobie, často sa stane, že takto získané voľno môže hasič reálne čerpať až vo februári nasledujúceho roka.

39. Z výsluchu žalobcu uskutočnenom na pojednávaní dňa 28.1.2025 súd zistil, že je hasičom v HaZZ od roku 2009. Je v práci každý mesiac minimálne 240 hodín, keďže hasiči mávajú každý mesiac 10 služieb 24-hodinových. Po každej 24-hodinovej službe majú 2 dni voľna, počas ktorých dní majú priestor na rôzne školenia, výcviky, zdokonaľovanie sa a ešte aj veľké cvičenia. Žalobca je navyše záchranár, tak musí navyše navštevovať aj zdravotnícke kongresy, zdravotnícke kurzy a semináre. Napriek tomu, že mal veľmi veľa odpracovaných hodín, koncom decembra mal v pracovnom fonde mínus 4 hodiny, tak musel ísť ešte pred službou do roboty doslužiť tie 4 hodiny. Stále je v robote 240 hodín mesačne plus navyše rôzne kurzy a školenia, napriek tomu musí chýbať hodiny vo fonde pracovného času. Tento problém sa týka všetkých hasičov, nielen žalobcu. Dovolenku má hasič len 16 dní v roku, ktorú minie veľmi rýchlo. Po zistení problému s prekračovaním 48-hodinového týždenného pracovného času vydalo ministerstvo smernicu, ktorá im už tieto hodiny nezaráta do pracovného času. Náhradu nemajetkovej ujmy si uplatňuje žalobca za obdobie, kedy táto smernica neexistovala. Žalobca nemá v súčasnosti na voľnočasové aktivity už žiadny čas ani energiu. Kedysi sa venoval turistike a bicyklovaniu. Mal aj motorku, ktorú predal. Keď má čas, tak sa venuje turistike a rodine. Má malé dieťa, ktorému sa snaží venovať naplno, a aj manželke. Manželka žalobcu nevie pochopiť, ako je možné, že je žalobca je každý mesiac v mínuse so 4-5-mi hodinami napriek tomu, že žalobca reálne odrobí veľmi veľa hodín. Žalobca chodíva pomáhať aj svojim rodičom, ale aj svokrovcem, ktorí bývajú 200 km od Trnavy. Rodičia aj svokrovci žalobcu majú rodinné domy a záhrady, na jeseň im pomáha s rýľovaním. Veľakrát sa nemohol žalobca dostaviť na rôzne rodinné oslavy. S manželkou sa spoznal, už keď bol hasičom, a keď ešte nemali dieťa, manželka až tak neprekážala, keď často nebol doma. Teraz, keď majú malé dieťa, manželka žalobcovu častú neprítomnosť už pociťuje, hlavne, keď žalobca nespáva doma. Svoje zamestnanie by žalobca nemienil, no štát začal robiť to, že hasičom nezapočítava do fondu pracovného času všetok čas, počas ktorého sú v práci. Keď bol žalobca mladší, dva dni voľna po 24-hodinovej službe mu postačovali na regeneráciu, ale teraz s vekom sa pridružujú zdravotné problémy, rodinné povinnosti a starosti s rodičmi. Teraz už žalobcovi nestačia dva dni voľna na oddych, keďže aj výcviky mávajú hasiči stále počas voľna. Žalobca pociťuje zvýšenú únavu, po službe veľa nenaspí. Z osobného voľna môže byť hasič stiahnutý spravidla vtedy, keď sú veľké nehody, akcie alebo katastrofy, kedy hasiči z Trnavy chodievajú aj do Piešťan aj do okolitých okresných miest. Žalobca navyše jazdí na sanitke, tak má toho ešte viac. Počas pohotovosti v práci sa nedá dobre spať, sú tam vtedy 6-ti hasiči, a navzájom sa vyrušujú. V noci mávajú veľa výjazdov. Aj keď niektorí hasiči nejdú reálne na výjazd, musia počas poplachu naštartovať autá a otvoriť brány pre tých kolegov, ktorí idú na výjazd do minúty od oznámenia výjazdu. Hasiči, ktorí na výjazd nejdú, majú v skutočnosti nočnú pohotovosť prerušenú, ale zaplatené za ňu nemajú, a stáva sa to aj 4x za noc. Keď sa hasiči vrátia zo zásahu, dajú do poriadku autá, očista sa od blata, a idú na izbu. Ani kolegovia, ktorí by už mali spať, niekedy čakajú na tých zo zásahu, aby im dali vedieť, ako zásah prebiehal. Žalobca nemá žiadne kompetencie, ktoré by mu umožňovali výrazne zasahovať do plánu služieb. Často sa stáva, že počas nočnej pohotovosti žalobca nič nespí. K podaniu

žaloby sa rozhodol žalobca z dôvodu, že aj keď robí 240 hodín mesačne, zaráta mu tu zamestnávateľ iba 160, ale žalobca je reálne mimo domova tých 240 hodín, a chce, aby sa situácia niekam pohla, aby sa to riešilo. Po 16 rokoch služby je povinný opakovane absolvovať kurzy, a tento stav už považuje žalobca za neúnosný. Predmetná situácia už zasahuje do fyzického zdravia žalobcu, má preťažené koleno, s ktorým ide na operáciu, aj ramená ma preťažené, s vekom je to iné. Po poslednej lekárskej prehliadke mal klasifikáciu A (t. j. zdravý, vhodný na zásahy v teréne – pozn. súdu), keďže problémy s kolenom začal mať neskôr. Do HaZZ nastupoval žalobca za tých istých okolností, ale „štát si začal s nimi robiť, čo chce.“ Napriek tomu, že pri vstupe do HaZZ zložil žalobca prísahu, on aj niektorí jeho kolegovia iba chcú, čo im patrí. Otázka problému s nezapočítavaním hodín do fondu pracovného času sa začala riešiť medzi hasičmi na veľkých cvičeniach a kurzoch, kde sa stretávajú hasiči z celého Slovenska. Hasiči, ktorí podali žaloby, majú dokonca aj podporu svojich nadriadených, ktorí im tiež povedali, že majú na to nárok.

40. Strany v priebehu sporu ďalej uviedli nasledovné:

41. Žalovaný upriamil pozornosť na nepreukázanie priamej príčinnej súvislosti medzi tvrdným porušením právnej normy EÚ a vznikom nemajetkovej ujmy, keďže pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba náhradu nemajetkovej ujmy izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku, a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na uznesenie NSSR sp. zn. 4Cdo/19/2020 zo dňa 25.3.2021. Ďalej žalovaný poukázal aj na rozhodnutie NSSR sp. zn. 7Cdo/89/2021 zo dňa 31.1.2023, podľa ktorého nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku, a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol.

42. Žalovaný ďalej písomne uviedol, že ust. § 97 zákona o HaZZ nepovažuje časy odpočinku (dovolenky, voľná, práceneschopnosti, a ďalšie pracovné absencie) za služobný čas. Iba ich posudzuje ako výkon služby, pretože za tieto patrí žalobcovi mzda. V tomto smere poukázal žalovaný na rozsudok Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. 52Cos/2/2023, podľa ktorého ust. § 97 ods. 1 zákona HaZZ „hovorí len toľko, že pre pracovnoprávne účely (napr. pre účely mzdy či sociálneho zabezpečenia) sa ako vykonávanie štátnej služby posudzuje aj čas čerpania dovolenky či dočasnej pracovnej neschopnosti. Toto ustanovenie v žiadnom prípade nehovorí, že čerpanie dovolenky či dočasná pracovná neschopnosť je služobným časom, počas ktorého príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu (porovnaj § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.).“ Všetky časy, za ktoré patrí príslušníkom HaZZ mzda, sú uvedené v tzv. plachte služieb, nakoľko takáto plachta služieb každého príslušníka HaZZ je na konci mesiaca zasielaná na mzdové oddelenie, kde je z nej vypočítavaná mzda. Ak príslušníkovi HaZZ patrí mzda za dovolenku či iné voľno, tak toto musí byť obsiahnuté v plachte služieb, inak by mu za toto obdobie nebola vyplatená mzda. Uvedený cieľ zabezpečuje práve § 97 zákona o HaZZ. Čl. 2 smernice jasne odlišuje tieto dva pojmy, t. j. pojem pracovný čas a pojem čas odpočinku, a z toho výkladového článku smernice treba vychádzať. SD EÚ vo svojich rozhodnutiach skonštatoval, že pracovný čas je potrebné chápať ako protiklad k času odpočinku, pričom pojmy sa navzájom vylučujú (rozsudky SD EÚ vo veci C-303/98 Simap v bode 47., vo veci C-151/02 Jaeger v bode 48, vo veci C-437/05 Jan Vorel proti Nemocnica Český Krumlov). Žalovaný ďalej uviedol, že k smernici 2003/88/ES (ako ku každej inej) v členskom štáte musí byť priradený vecný gestor, ktorý zabezpečuje jej transpozíciu. Podľa rozhodnutia Úradu vlády SR bola gescia smernice 2003/88/ES priradená Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupracii s Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstvom dopravy a výstavby SR. Žalovaný poznamenal, že ust. § 97 ZoZZ, na ktorý opakovane poukazuje žalobca, nebol, nie je, a ani nikdy nebude transpozíčným článkom k údajnému rozšíreniu pojmu pracovný čas v SR. Čl. 2, 6 a 17 predmetnej smernice boli transponované, o. i. do § 86 ods. 1 až 4 zákona o HaZZ. Článok 15 smernice nebol transponovaný do HaZZ.

43. K novele zákona o HaZZ účinnej od 1.11.2024 uviedol žalovaný, že nie je zmenou existujúcej právnej úpravy, ale výlučne jej precizovaním za účelom odstránenia existujúcich interpretačných problémov na krajských súdoch. To potvrdzuje aj dôvodová správa k zákonu č. 258/2024 Z. z., v ktorej sa uvádza,

že návrhom zákona sa „spresňuje výpočet priemerného týždenného služobného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchranej služby.“

44. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobca nepostupuje správne, ak považuje fond pracovného času za smerodajný, nakoľko sa odchyľil od podstaty samotnej žaloby, keďže táto sa týka hodín odpracovaných nad rámec limitu podľa čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES, pričom ako Európska komisia, tak aj SD EÚ stanovujú podmienky a úpravu pojmu „pracovný čas“, ktorý je bezpochyby užším pojmom, než pojem „fond pracovného času“. Žalobca odvoláva na neexistujúci skutkový stav, ak považuje dni voľna za výkon práce, teda za pracovný čas. Žalobca obmedzil svoju dôkaznú povinnosť iba na fond pracovného času, ktorý sa môže týkať iba mzdových otázok, keďže reflektuje hodiny, za ktoré mu patrí mzda, avšak z nich nemožno samostatne definovať iba pracovný čas. Náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej porušením práva žalobcu na maximálny priemerný týždenný pracovný čas si nemožno svojvoľne zamieňať s otázkami mzdových nárokov tak, ako sa to snaží navodiť žalobca.

45. Žalovaný poukázal na to, že Európska Komisia prijala Výkladové oznámenie Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času č. 2023/C 143/06 (ďalej ako „výkladové oznámenie“), ktorým prijala určité odporúčacie stanovisko, ako sa má pristupovať k predmetnej smernici. Z výkladového oznámenia vyplýva, okrem iného, aj to, že SD EÚ vo svojej judikatúre ustanovil kritériá „pracovného času“, pričom ak v súlade so znením smernice a s judikatúrou SD EÚ príslušný čas nespĺňa tieto kritériá, treba ho považovať za „čas odpočinku.“

46. Na pojednávaní dňa 28.1.2025 predniesla žalujúca strana, okrem iného, konajúcemu súdu, že maximálny limit 48-hodinového týždenného pracovného času podľa predmetnej smernice nebol reálne prenesený do vnútroštátneho právneho poriadku pre príslušníka HaZZ, ktorý limit žalobca opakovane prekračuje spravidla každé 3 týždne. Nesprávna transpozícia smernice už aj bola konštatovaná aj Krajským súdom v Banskej Bystrici. Žiaden mechanizmus určovania referenčných období v rozhodnom období neexistoval, a preto treba vychádzať z bežných týždňov. Podľa rozsudku SD EÚ sp. zn. C-254/2018 z 11.4.2019: „Národná legislatíva môže na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanoviť referenčné obdobia, ktoré začínajú a končia v stanovených kalendárnych dátumoch. Takáto legislatíva však sa musí obsahovať mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, aby bol maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48 hod. dodržaný počas každého 6-mesačného obdobia.“ Ust. § 86 ods. 1 zákona o HaZZ nepredstavuje transpozíciu referenčných období, ako to tvrdí žalovaný, pretože citované ustanovenie upravuje možnosť nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času príslušníka HaZZ. Nikde v zákone však nie je zakotvený limit 48 hodín pracovného času, ani priemerný, ani hocijaký iný. Tá istá smernica bola transponovaná aj do Zákonníka práce, konkrétne do § 87 ods. 1, avšak tam je ten rozdiel zrejímavý, pretože v Zákonníku práce je totiž uvedené, že „priemerný týždenný pracovný čas nesmie pritom presiahnuť v období najviac 4-och mesiacov ustanovený týždenný pracovný čas.“ Takéto ustanovenie chýbalo jednak v zákone o HaZZ, chýbalo aj v akomkoľvek podzákonom právnom predpise, aj v kolektívnej zmluve. Nebolo to zakotvené jednoducho nikde. Novelou zákona o HaZZ účinnou od 15.10.2024 bol do ust. § 97 zákona o HaZZ pridaný (nový) odsek 3, ktorý už rieši takéto obdobie, za ktoré sa určí priemerný týždenný pracovný čas, ktorý nesmie presiahnuť zákonom stanovený limit. Táto novela sa však nevzťahuje na rozhodné obdobie. Preto je žalujúca strana presvedčená, že v danom prípade bolo v rozpore s predmetnou smernicou, ak žalobca odpracoval za niektoré týždne viac než 48 hodín, pretože v danom období bolo potrebné vychádzať z predpokladu, že priemerný pracovný čas je pracovný čas za obdobie 7 kalendárnych dní, keďže nebolo zákonom stanovené, z ktorého konkrétneho obdobia mal byť tento priemerný týždenný pracovný čas určený. Za obdobie od 24.5.2021 až do 21.1.2024 prekročil žalobca predmetný limit celkom o 604 hodín času, ktorý strávil reálnym výkonom služby nad rámec povolený smernicou. V žalobe uviedol žalobca hodnotu 877,5 hodiny, avšak do času uvedeného v žalobe v tomto čase boli započítané aj časy dovolenky a služobného voľna, neboli však do neho započítané PN-ky ani OČR-ky. Rozdiel medzi počtom hodín uvedených v žalobe a na pojednávaní dňa 28.1.2025 predstavuje 273,5 hodín, pozostávajúci z dovolení a z dní služobného voľna, ktoré tam boli započítané z dvoch dôvodov, a to 1.) do uvedenej novely zákona o HaZZ sa považovala za výkon služby aj dovolenka a služobné voľno, a 2.) pokiaľ by boli žalobcovi rozpočítavané zmeny tak, ako majú byť, aby dosiahol maximálne 48 hodín v týždni, v niektorých týždňoch by dovolenku čerpať nemusel, a mohol by si ju vyčerpať inokedy. Reálne odpracovaný čas za rozhodné obdobie nad rámec smernice, t. j. prevyšujúci 48 hodín týždenne, je 604 hodín, čo predstavuje 25 čistých dní času odrobených nad rámec smernice. Výkon služobnej pohotovosti nasleduje po aktívnej časti služby zásahového hasiča, a v zmysle judikatúry SD EÚ sa považuje za pracovný čas príslušníka

HaZZ. Žalovaný však na túto skutočnosť žiadnym spôsobom nereflektuje. Služobnú pohotovosť nepočíta ako pracovný čas, čo má za následok, že táto sa nepočíta ani ako súčasť fondu pracovného času, čo má za následok, že hoci odrobí žalobca všetky zmeny, ktoré odrobí v danom kalendárnom roku, no aj tak mu na konci obdobia chýba z nejakého dôvodu počet hodín, ktoré sa musí prísť odpracovať. Tým, že sa nezarátava pravidelne každú zmenu 8 hodín do fondu pracovného času, tento čas nie je započítaný ani na účely výpočtu dovolenky, výsluhového dôchodku a pod. Služobná pohotovosť sa delí na aktívnu a neaktívnu časť. Neaktívna časť je v prípade, že je hasič na stanici, majú vyčlenené priestory, kde môžu spať a odpočívať, avšak v prípade vyhlásenia poplachu sú povinní do jednej minúty sa ustrojiť, a byť pripravení na zásah. V momente vyhlásenia poplachu, kedy opúšťa hasič stanicu, sa neaktívna časť preklápa na aktívnu časť pohotovosti. Túto má hasič v prípade nočného zásahu rátanú ako službu nadčas. Ďalší problém je, že aj keď sa vráti hasič zo zásahu, jeho práca nadčas končí odhlásením techniky na stanici, avšak zásahový hasič je zodpovedný príslušník za riadnu prevádzku, je povinný doplniť vecné prostriedky do vozidla, ktoré boli spotrebované napríklad pri zásahu, dotankovať vozidlo, odstrojiť seba, vykonať hygienu, čo môže niekedy trvať polhodinu, niekedy aj hodinu, a tento čas nemá započítaný ako súčasť aktívnej pohotovosti, teda ako prácu nadčas, ale iba ako neaktívnu časť pohotovosti. Počas neaktívnej časti pohotovosti je hasič ohodnotený asi iba 15 %-tami jeho hodinovej mzdy v bežný deň, a 30 %-tami za neaktívnu časť pohotovosti vo sviatok. Žalobca strávil v službe preukázateľne viac času, ako dovoľuje uvedená smernica. V podstatnej miere tak prišiel o svoj voľný čas, ktorý mohol, a chcel venovať najmä svojej rodine. Žalobca je od roku 2021 ženatý, je otcom maloletej dcéry, ktorá sa narodila v roku 2023. Okrem toho poskytuje nevyhnutnú starostlivosť a pomoc svojim rodičom, ktorí bývajú mimo Trnavy, takisto svokrovcom. Žalobca nemal v konkrétnych uvedených dátumoch čas na seba, na odpočinok, na jeho záľuby, na šport, atď. Ukrátením voľného času bol ochudobnený žalobca o odpočinok, ktorý mu prináleží medzi jednotlivými zmenami. Žalobcovo zdravie bolo ohrozené z krátkodobého a z dlhodobého hľadiska nadmerným pracovným zaťaženým v rozpore so smernicou. Vyčíslením náhrady nemajetkovej ujmy nezakrýva žalobca žiadny mzdový nárok. Uvedený výpočet má slúžiť iba ako akási pomôcka na aspoň čiastočné ohodnotenie času, o ktorý žalobca nenávratne prišiel. Tento súčin bol spravený z počtu hodín odslúžených navyše x hodinová mzda za január každého roka. Túto ujmu by ako závažnú vnímala aj každá iná fyzická osoba, byť v postavení žalobcu, pretože každá osoba, ktorá by bola ochudobnená o 25 dní čistého času s rodinou, by túto ujmu vnímala ako závažnú.

47. Na pojednávaní dňa 6.5.2025 predniesla žalujúca strana, okrem iného, konajúcemu súdu, že je možné čiastočne sa stotožniť s predbežným názorom konajúceho súdu, podľa ktorého nie je v predmetnom spore spravodlivé vychádzať z fondu pracovného času, čiže zo započítania dovolenky a služobného voľna do odpracovaného času, avšak skutočne odpracovaný čas pri výpočte na 7-dňové obdobie predstavuje 604 hodín skutočne odpracovaných žalobcom nad rámec smernice, čo predstavuje 25 dní čistého času, ktoré žalobca za 3 roky uplatňovaného obdobia strávil reálnym výkonom práce. Tieto prekročenia je možné vyčítať z predložených dôkazov žalobcom, akým je plán služieb, pričom takýto plán služieb, aj podrobný prehľad plánov služieb do konania predložil aj žalovaný. Medzi stranami nie je sporné, kedy žalobca skutočne pracoval. Sporný je len výpočet za obdobie 7-ich dní alebo za obdobie 6-ich mesiacov. Aj v prípade, ak by sa súd priklonil k záveru, že tento čas je potrebné počítať za 6 mesiacov, porušenie v jednom referenčnom období o 8 minút znamená, že žalobca pracoval v priemere každý týždeň počas 6-tich mesiacov viac, ako mal. K závažnosti ujmy odkázal na judikatúru Európskeho súdneho dvora (ESD), ako bola predložená v žalobe, bolo konštatované, že porušenie smernice je závažné samo osebe. SD EÚ vo veci C-243/09 vo veci Günter Fuß skonštatoval, že čas, kedy bol žalobcovi odňatý čas na odpočinok, už samo osebe spôsobuje ujmu. V danom prípade vzhľadom na trvanie rozsah odpracovaných hodín nad rámec 48 hodín týždenne pocituje žalobca svoju ujmu za závažnú, a preto satisfakcia v peniazoch sa javí ako jediná dostatočná. Ospravedlnenie alebo konštatovanie porušenia, vzhľadom na uvedené, je nedostatočné, a štát nevie efektívne odstrániť zásahy, pretože tento koná podľa vadnej legislatívy. Žalobe navrhol preto vyhovieť.

48. Na pojednávaní dňa 28.1.2025 predniesol žalovaný konajúcemu súdu, že považuje žalobu za nedôvodnú, pretože žalobca má zachované svoje mzdové nároky, a ním odpracovaný čas nad rozsah 48-hodín v (bežnom) týždni nepredstavuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom ochrany osobnosti za ohrozenie alebo poškodenie osobnostných práv v priamej a v bezprostrednej príčinnej súvislosti s nesprávnou alebo neúplnou transpozíciou smernice do právneho poriadku SR. Žalovaný v jednotlivých 6-mesačných referenčných obdobiach vypočítal priemerný služobný čas alebo počet hodín za jednotlivé referenčné obdobia, pričom k presahu nad tých 48-ich hodín došlo

len v jednom referenčnom období, a to presne v referenčnom období od októbra 2021 do marca 2022, a to iba minimálne. Referenčné obdobia je potrebné zohľadniť tak, ako sú definované a opisované predovšetkým v smernici, a následne vo vnútroštátnom právnom poriadku, teda v zákone o HaZZ, ktorý hovorí o 6-mesačných referenčných obdobiach, v rámci ktorých má dochádzať k počítaniu priemerného týždenného služobného času. Žalovaný sa nestotožňuje s tvrdeniami žalobcu, že referenčné obdobie sa má počítať na 7 dní, resp. na (bežný) týždeň, v rámci čoho vlastne každý tretí týždeň musí dochádzať k presahu minimálne o 24 hodín, nakoľko každý tretí týždeň žalobca odsluži tri 24-hodinové zmeny namiesto dvoch. Priamo zo smernice, ktorá je základom tohto konania, vychádza práve potreba zakotvenia referenčných období, a počítania skutočne odslúženého času v priemere. Vychádza to predovšetkým s potreby praxe, pričom aj plány služieb pre príslušníkov Ha ZZ sa plánujú v 6-mesačných obdobiach dopredu. Ani prípadná konštatácia nesprávnej alebo neúplnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku sama osebe bez ďalšieho nezakladá automaticky nárok žalobcu ako poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v požadovanej výške. Odsek 15 preambuly smernice poukazuje na potrebu zabezpečenia pružnosti jednotlivých členských štátov pri vykladaní a realizácii jednotlivých častí alebo ustanovení smernice. Na to nadväzuje ods. 16, ktorý hovorí o možnostiach odchýlok od jednotlivých ustanovení smernice a ich výkladu. V čl. 17 ods. 3 písm. b) bod 3 smernice je priamo zakotvená a prípustná možnosť odchýlenia sa od spomínaného článku 16, a následne v článku 19 smernice, tak tento priamo hovorí o možnosti, resp. o referenčnom období na 6 mesiacov. Európska komisia vo svojom výkladovom oznámení k predmetnej smernici hovorí o priamej aplikovateľnosti jednotlivých ustanovení smernice, a týka sa to práve aj ustanovenia o referenčných obdobiach, kde práve Európska komisia zdôrazňuje potrebu zohľadňovania alebo počítania toho služobného času v priemere. Ten priemer odzrkadľuje referenčné obdobie, ktoré priamo v časti 6, ktorá sa nazýva: Maximálny týždenný pracovný čas, ešte presnejšie bod c) hovorí o tom, že jednotlivé ustanovenia smernice sa majú vykladať spolu, aby bol naplnený ten účel tej smernice tak, aby to malo zmysel pre jednotlivé členské štáty. Priamo Európska komisia hovorí o tom, že počítanie toho priemerného služobného času môže presiahnuť 4-mesačné referenčné obdobie, pričom stanovuje aj strop 12 mesiacov. 12 mesiacov na Slovensku nie je zakotvených, pretože to nie je zakotvené v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa, preto Slovenská republika vychádza zo 6-mesačných referenčných období, ktoré odzrkadľujú potreby praxe. Hneď v prvom týždni v januári 2022, to je týždeň od 3. do 9.1.2022 pán žalobca uvádza, že odslužil 41,5 hodiny, pričom z toho príslušného týždňa je zrejme, že žalobca odslužil jednu 24-hodinovú zmenu, a to presne 4.1.2022, to je 24 hodín + 1,30 hod. ako nadčas do 8.30 hod, čo je 25 hodín 30 minút, a nie 41,5 hodiny, pričom je dôležité poukázať ešte aj na to, že dňa 7.1.2022 mal pán žalobca dodatkovú dovolenku, vtedy nepracoval. Obdobne je to aj pri ďalších výpočtoch žalobcu. Žalobca vychádzal z fondu pracovného času, resp. do svojich výpočtov si započítaval aj hodiny alebo dni, kedy reálne nepracoval, kedy reálne nebol na pracovisku, a nepracoval podľa pokynov zamestnávateľa, a preto takýto čas nie je možné považovať za skutočne odpracovaný alebo za odslúžené hodiny. Vychádzanie z fondu žalovaný od počiatku namietal, pretože fond služobného času neodzrkadľuje reálne odslúžené hodiny. Ten slúži na výpočet mzdy žalobcu, pretože tam sa samozrejme odzrkadľujú aj dni čerpania akéhokoľvek voľna, za ktoré dostane adekvátnu náhradu. Nemajetková ujma musí byť preukázaná, musí byť dostatočne individuálna tak, aby jej zodpovedala náhrada v peniazoch v požadovanej výške tak, ako bola vyčíslená. Je dôležité zohľadňovať 6-mesačné referenčné obdobie, a priemeruje sa to práve preto, že hasiči, vzhľadom na povahu a charakter tej práce, ktorú vykonávajú, a vzhľadom na to, že nie je možné predvídať, aká situácia sa stane, kedy bude horieť alebo kedy ich bude potreba, musí byť zabezpečená 24/7, teda nonstop akcie-schopnosť každej jednej hasičskej stanice. Preto názor žalobcu, že to referenčné obdobie je (práve) tých 7 dní, je v podstate absurdný, pretože takýmto spôsobom by každý tretí týždeň v nedeľu nepracoval na hasičských staniach nikto, lebo by sme zohľadňovali, že každý tretí týždeň už tá tretia 24-hodinová zmena nemôže byť, tzn. že by každý tretí týždeň v nedeľu boli hasičské stanice zavreté, a keby by sa niečo stalo, tak by vlastne nemal kto zabezpečiť ich chod. Preto vzhľadom na charakter tej práce, je potreba natiahnuť referenčné obdobie na dlhšie, aby sa to vyvažovalo, že keď v jednom týždni alebo v jednom mesiaci dôjde k tomu, že žalobca odsluži viac, tak v ďalších týždňoch, mesiacoch sa to snaží zamestnávateľ nejako vyvažovať, aby potom pracoval hasič menej.

49. Žalovaný na pojednávaní dňa 6.5.2025 zotrval na svojich dovtedajších tvrdeniach, žalobu považoval za nedôvodnú, pretože k presahu 48 hodín reálne odpracovaného času došlo, podľa výpočtov žalovaného, v rozsahu 8 minút v jednom referenčnom 6-mesačom období. Žalovaný mal za to, že žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie zákonných podmienok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože nepreukázal konkrétne presahy nad 48 hodín v konkrétnych obdobiach,

neuniesol dôkazné bremeno v súvislosti s tvrdenu ujmou, a rovnako aj priamu príčinnú súvislosť medzi porušením, resp. nesprávnym transponovaním smernice a ujmou na strane žalobcu. Kumulatívne splnenie zákonných podmienok vyplýva priamo z judikatúry SD EÚ, napríklad vo veci C-118/08 zo dňa 26.1.2010. Ani výsluchom samotného žalobcu nedošlo k preukázaniu ním tvrdenej ujmy, tobôž nie závažnej ujmy, ktorej by mala zodpovedať náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca len vo všeobecnosti poukazoval na ním tvrdenu ujmu, prípadne ju pomenovával v množnom čísle, a teda nebola dostatočne konkretizovaná a individualizovaná vo vzťahu k životu samotného žalobcu. Nebolo preukázané, že by v živote žalobcu došlo k rozvratu akýchkoľvek vzťahov, k ich zničeniu, stagnácii alebo k akémukoľvek zhoršovaniu. Rovnako nebol preukázaný ani negatívny vplyv na zdravie žalobcu či na jeho voľnočasové aktivity, záujmy alebo na akúkoľvek snahu trávenia voľného času. Žalovaný bol názoru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno. Vo vzťahu k rozsudku SD EÚ vo veci C-254/18, na ktorý sa odvoláva žalobca, uviedol žalovaný že citované pasáže sú vytrhnuté z kontextu, pretože je nutné uviesť, že súdny dvor v tomto rozhodnutí rozoberal priamy účinok referenčných období, pričom uviedol, že smernici žiadnym spôsobom neodporuje a ani neovplyvňuje práva pracovníkov, ak sa použijú referenčné obdobia aj v prípade, ak nie sú transponované. Súdny dvor uviedol, že referenčné obdobia sú iba jednotkou merania času, čím je zabezpečené hodnoverné prepočítanie pracovného času pracovníka. SD EÚ v bode 23. odôvodnenia uviedol: „Z ustanovení citovaných v bodoch 21. a 22. tohto rozsudku vyplýva, že priemerný týždenný pracovný čas možno vypočítať nie z období 7 dní, ale z období nazývaných referenčné, ktoré môžu dosahovať až 4 mesiace v rámci všeobecného režimu a až 6 mesiacov v rámci režimu odchýlky.“ Režim odchýlky v zmysle judikatúry súdneho dvora, ako aj samotnej smernice, sa vzťahuje na protipožiarnu službu, kam hasiči bezpochyby patria. Žalovaný nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že by tento stratil 604 hodín svojho voľného času, keďže prepočet žalobcu je bezpochyby v rozpore s judikatúrou SD EÚ čo do otázky referenčných období, ako aj otázky pracovného času, keďže žalobca si do svojich výpočtov započítal aj čas odpočinku. Žalobu navrhol žalovaný zamietnuť v celom rozsahu.

50. Súd vec právne posúdil nasledovne:

51. Podľa čl. 7 ods. 2 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej ako len „Ústava SR“), Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

52. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

53. Podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich. Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

54. Podľa čl. 291 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, členské štáty prijímú všetky opatrenia vnútroštátneho práva potrebné na vykonanie právne záväzných aktov Únie.

55. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (už skôr v texte, aj v ďalšom texte ako len „smernica“ alebo „smernica 2003/88/ES“), na účely tejto smernice platia tieto definície: 1. „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou; 2. „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

56. Podľa čl. 6 písm. b) smernice, členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

57. Podľa čl. 16 písm. b) smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

58. Podľa čl. 17 ods. 1 smernice, pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria a/alebo nie je vopred určené alebo si ho môžu určiť sami pracovníci a najmä v prípade: a) vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania; b) rodinných pracovníkov alebo c) pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách.

59. Podľa čl. 17 ods. 2 smernice, odchýlky uvedené v odsekoch 3, 4 a 5 sa môžu prijať prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení alebo prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo dohôd medzi sociálnymi partnermi za predpokladu, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo že vo výnimočných prípadoch, keď nie je z objektívnych dôvodov možné poskytnúť rovnocenný náhradný čas odpočinku, sa dotknutým pracovníkom poskytne primeraná ochrana.

60. Podľa čl. 17 ods. 3 písm. b) a iii) smernice, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: b) v prípade bezpečnostných a dozorných činností, ktoré si vyžadujú trvalú prítomnosť s cieľom ochrany majetku a osôb, najmä v prípade strážnikov a dozorcov alebo bezpečnostných firiem; iii) služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

61. Podľa čl. 19 smernice, možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 17 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov. Členské štáty majú však možnosť, za predpokladu, že existuje súlad so všeobecnými zásadami súvisiacimi s ochranou bezpečnosti a zdravia pracovníkov, dovoliť z objektívnych alebo technických dôvodov alebo dôvodov týkajúcich sa organizácie práce, aby sa kolektívnymi zmluvami alebo dohodami uzavretými medzi sociálnymi partnermi ustanovili iné referenčné obdobia, ktoré v žiadnom prípade nepresiahnu 12 mesiacov.

62. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice Rady č. 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej aj ako len: „smernica č. 89/391/EHS“), predmetom tejto smernice je zaviesť opatrenia na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci.

63. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice č. 89/391/EHS, (1) táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). (2) Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

64. Podľa § 85 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (už skôr v texte, aj ďalšom texte aj ako len: „zákon o HaZZ“ alebo „zákon č. 315/2001 Z.z.“), (1) služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. (2) Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

65. Podľa § 86 ods. 1 až 3 zákona o HaZZ, (1) služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. (2) Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne

nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. (3) Za služobný deň podľa odseku 2 sa považuje deň, v ktorom príslušník podľa rozvrhu služobného času vykonáva štátnu službu.

66. Podľa § 91 ods. 1 zákona o HaZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

67. Podľa § 92 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ, (1) služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. (2) Na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby, b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

68. Podľa § 97 ods. 1 zákona o HaZZ, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas a) čerpania dovolenky, b) plateného služobného voľna, c) zdokonaľovacej služby podľa osobitného predpisu, d) účasti na rekondičnom pobyte, e) prehlbovania kvalifikácie, f) zvyšovania kvalifikácie, g) prestávok na dojčenie, h) náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok, i) keď príslušník nevykonáva štátnu službu, pretože je sviatok pripadajúci na jeho inak obvyklý služobný deň, j) neprítomnosti príslušníka v štátnej službe z dôvodu 1. dočasnej neschopnosti na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, 2. karantény, 3. materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky do troch rokov veku dieťaťa, starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom vyžadujúcim osobitnú starostlivosť do šiestich rokov dieťaťa, 4. zaradenia príslušníka mimo činnnej štátnej služby podľa § 52, ak sa preukáže, že nebol dôvod na zaradenie mimo činnnej štátnej služby, k) vykonávania funkcie národného experta Slovenskej republiky v inštitúciách Európskej únie, l) vykonávania uvoľneného funkcionára príslušného odborového orgánu podľa § 160 ods. 2.

69. Zákonom č. 258/2024 Z.z. bolo s účinnosťou od 1.11.2024 doplnené ust. § 97 doplnené o nový odsek 3, podľa ktorého, na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času, ktorý vrátane služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a štátnej služby nadčas v období šiestich mesiacov nesmie prekročiť 48 hodín, sa ako vykonávanie štátnej služby neposudzujú časy podľa odseku 1 písm. a) až d), okrem rekondičného pobytu podľa § 161 ods. 4 písm. a), a odseku 1 písm. h) až l); čerpanie dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety a čas podľa odseku 1 písm. j) prvého bodu sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času do obdobia šiestich mesiacov nezapočítavajú.

70. Podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

71. Podľa čl. 40 Ústavy SR, prvá veta, každý má právo na ochranu zdravia.

72. Podľa § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov (už skôr v texte, aj v ďalšom texte ako len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“), záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohládávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

73. Podľa § 489 OZ, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

74. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

75. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

76. Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

77. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

78. Predmetom sporu je žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku prekročenia limitu maximálneho týždenného pracovného času stanoveného v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v období rokov od apríla 2021 do decembra 2023, pretože v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice do ZoHaZZ sa neaktívna časť služobnej pohotovosti žalobcu ako hasiča nezapočítavala do fondu jeho služobného času. Nemajetková ujma mala žalobcovi vzniknúť pri nesprávnej implementácii smernice EÚ (ES) do vnútroštátneho právneho poriadku SR. Uvedený nárok patrí do agendy všeobecného súdnictva (§ 3 CSP) s poukazom na to, že žalobca si uplatňoval voči žalovanému nárok na náhradu škody spôsobenej porušením újijného práva v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, čo možno subsumovať pod súkromnoprávny spor. Žalobca sa nedomáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia alebo postupu žalovaného, ale zaplataenia konkrétnej sumy, o čom nemôže rozhodovať správny súd. Ide tak o súkromnoprávny spor medzi žalobcom a žalovaným, a nie o vec patriacu do správneho súdnictva. V tomto smere odkazuje súd podporne na uznesenie NSSR sp. zn. 1KO/5/2020 zo dňa 25.11.2020.

79. Hoci zákon nedefinuje pojem zásah, ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva, je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie (zdržanie sa konania alebo jeho opomenutie), ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi je predovšetkým neoprávnenosť zásahu (neoprávneným nie je zásah do osobnostnej sféry, ak sú dané okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania, napr. výkon práva, plnenie povinnosti, svojpomoc, nutná obrana či krajná núdza), a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadostučinenie (§ 13 ods. 1 OZ). Aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 OZ, a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, musia byť splnené obe vyššie uvedené náležitosti (zásah musí byť neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach). Zodpovednosť za neoprávnený zásah je založená na objektívnom princípe, to znamená že popri neoprávnenosti zásahu do osobnosti fyzickej osoby sa nevyžaduje zavinenie pôvodcu neoprávneného zásahu.

80. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nepôjde, ak existujú okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. Jednou z takých okolností môže byť aj výkon zo zákona vyplývajúceho práva alebo plnenie zákonom uloženou povinnosťou. Takýmito prípadmi sú najmä zákonné licencie (§ 12 ods. 2 a 3 OZ) práve tak, ako licencie stanovené inými zákonmi (napr. Trestným poriadkom, Zákonom o rodine a pod.), avšak za predpokladu, že takto vykonané zásahy sú uskutočnené v rámci a v medziach týchto zákonov.

81. Zákon neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený a ktorý je spôsobilý privodiť ujmu fyzickej osobe z hľadiska jej postavenia v spoločnosti (napr. v rodine, na pracovisku a v odborných kruhoch, na verejnosti). Naplnenie podmienok vzniku zodpovednosti za zásah do osobnosti fyzickej osoby so sebou prináša priznanie morálnej satisfakcie v prípade, ak je súčasne preukázané, že zásah do osobnosti fyzickej osoby bol neoprávnený, bol objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu na osobnosti fyzickej osoby spočívajúcu buď v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite a ak existuje príčinná súvislosť medzi zásahom a takýmto porušením alebo ohrozením osobnosti. Pokiaľ morálne zadostučinenie nie je postačujúce so zreteľom na zníženu dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti, a to nielen v bežnej, ale v značnej miere, má osoba právo na peňažnú satisfakciu. Nenaplnenie ktoréhokoľvek z týchto predpokladov vylučuje možnosť nástupu sankcií podľa ustanovenia § 13 OZ.

82. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.1.2023 k otázke náhrady nemajetkovej ujmy uviedol: „Otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre

iné prípady. Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je to, aby sa vyriešením niektorej, doposiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto individuálnej otázky ako je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú sudy vždy rozdielne v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčíslieť (7Cdo/131/2020).“

83. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

84. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva (§ 100 ods.1 OZ, prvá veta).

85. Podľa 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

86. Podľa § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

87. Podľa § 151 ods. 1 CSP, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

88. Podľa § 215 ods. 1 CSP, súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

89. Podľa § 215 ods. 2 CSP, skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.

90. Vykonaným dokazovaním listinami, a to rozhodnutím riaditeľa KR HaZZ v Trnave zo dňa 30.11.2010, výzvou na úradu pohľadávky zo dňa 29.1.2024, odpoveďou MV SR zo dňa 8.2.2024, tabuľkou pracovného času žalobcu, výplatnými páskami žalobcu, prehľadom plánu služieb, výpočtom priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach, rodným listom dieťaťa žalobcu, sobášnym listom, ako aj výsluchom svedka F. B. B., výsluchom žalobcu, vyjadreniami strán sporu, ako aj ďalším obsahom spisového materiálu, súd mal za preukázané, že žalobca je hasičom od roku 2009, v stálej štátnej službe vo funkcii hasič na hasičskej stanici v Trnave je od 25.11.2010 až doposiaľ. Žalobcovi sa neaktívna časť pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času, avšak za takto strávený čas na hasičskej stanici je hasič ohodnotený asi 15 %-tami jeho hodinovej mzdy v bežný deň, a 30 %-tami za neaktívnu časť pohotovosti vo sviatok. Tieto tvrdenia boli medzi stranami nesporné.

91. Spornými boli najmä pasívna vecná legitímácia žalovaného, ďalej skutočnosť, či žalovaný porušil právo EÚ závažným spôsobom nesprávnou implementáciou smernice 2003/88/ES, a či v priamej príčinnej súvislosti s týmto porušením vznikla žalovanému ujma na jeho osobnostných právach, ďalej závažnosť tejto ujmy a primeranosť výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sporným bolo aj to skutkové tvrdenie žalobcu, že žalobca v rozhodnom období (od februára 2021 do decembra 2023) odpracoval celkovo 877,5 hodín nad rámec maximálneho týždenného pracovného času, do ktorého času započítal žalobca v žalobe aj dni čerpania dovolenky a služobného voľna. Z uvedeného času reálne (fakticky) odpracoval žalobca 604 hodín nad rámec 48-hodín týždenne. Preukázateľne však žalobca do tohto času započítal aj 12 hodín z januára 2024 napriek tomu, že január 2024 nespadá do rozhodného obdobia v tomto spore.

92. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že týždenný pracovný (služobný) čas žalobcu ako príslušníka hasičského zboru SR sa v rozhodnom období skladal zo 17 resp. 16-hodinových pracovných zmien, po ktorých nasledovala 7 resp. 8-hodinová služobná pohotovosť žalobcu, pričom súhrn takéhoto týždenného pracovného času má potenciál prekročiť 48 hodín, pretože neaktívna časť služobnej pohotovosti žalobcu sa nezapočítava do služobného času. Uvedené je zrejme z ust. § 86 ods. 2 zákona o HaZZ a § 92 ods. 1 zákona o HaZZ, z ktorých vyplýva, že zákon rozlišuje medzi vykonávaním štátnej služby hasiča v rámci služobného času a vykonávaním štátnej služby hasiča v rámci určenej

služobnej pohotovosti, keď služobná pohotovosť bezprostredne nadväzuje na služobný čas hasiča. V oboch prípadoch ide síce o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa však v zmysle zákona do služobného (pracovného) času hasiča nezapočítava, a to napriek tomu, že nejde o čas odpočinku predpokladaný smernicou. Súd mal však za to, že čas služobnej pohotovosti je potrebné zahrnúť do výpočtu maximálneho týždenného pracovného času, pretože rozhodujúcim faktorom pre to, či sú naplnené znaky pojmu služobný alebo pracovný čas, je skutočnosť, že hasič je povinný byť prítomný na mieste určenom služobným úradom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby.

93. Vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ teda umožňuje zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času, a rozvrhnúť žalobcovi pracovný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu týždenného pracovného času stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice. Zákon o HaZZ v rozpore so smernicou tak vyčleňuje zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ čas určenej pohotovosti, hoci smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas. Žalovaný v rámci preberania smernice po vstupe (SR) do Európskej únie (s účinnosťou od 1.5.2004) nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť je pracovným (služobným) časom hasiča.

94. Podľa bodu 5. Prílohy č. 4 zákona o HaZZ bola síce smernica 2003/88/ES prebratá do zákona o HaZZ, avšak len formálne, pretože cieľ sledovaný jej článkom 6 písm. b) (t. j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v uvedenom zákone dosiahnutý. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice, pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, pričom čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Prekročenie maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín stanoveného v čl. 6 písm. b) smernice pritom umožňuje skutočnosť, že predmetná smernica nebola správne prebratá do slovenského právneho poriadku, resp. do zákona o HaZZ, keďže žalovaný v rámci preberania smernice nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť predstavuje pracovný čas pracovníka. Výsledkom nesprávnej transpozície bola skutočnosť, že zákon o HaZZ, v rozpore so smernicou, vyčleňuje zo služobného času hasiča čas určenej služobnej pohotovosti, z ktorého dôvodu služobný úrad nezapočítava čas strávený služobnou pohotovosťou príslušníka HaZZ do fondu pracovného času.

95. Ust. § 86 ods. 1 zákona o HaZZ pritom nepredstavuje transpozíciu čl. 6 písm. b) smernice, ale rieši len nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času na obdobie 6 mesiacov.

96. Na službu hasiča sa pritom nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti smernice uvedené v čl. 2 ods. 2. smernice č. 89/391/EHS. Cieľom smernice č. 89/391/EHS je zavedenie opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. V zmysle čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES, sa táto vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Rozsah pôsobnosti smernice č. 89/391/EHS sa má vykladať v širšom zmysle, pričom výnimky z jej pôsobnosti stanovené v čl. 2 ods. 2 sa musia vykladať reštriktívnym spôsobom. Ustanovenie čl. 2 ods. 2. smernice č. 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti tejto smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ktorých osobitná povaha je nevyhnutne v rozpore s pravidlami uvedenými v tejto smernici. Súd mal tiež za to, že na žalobcu sa vzťahuje čl. 17 ods. 3. písm. b) bod iii) smernice, ktorý odklon od čl. 6 neumožňuje. V tejto súvislosti odkazuje súd aj na rozsudok Súdného dvora EÚ (veľká komora) zo dňa 5.10.2004 v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 (G. B. a i. proti Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV), v ktorom súdny dvor uviedol, že: „článok 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 89/391 nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti smernice 89/391 sa teda musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Z tohto hľadiska bola výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.“

97. Smernica je v zmysle čl. 29 adresovaná členským štátom, a tieto zodpovedajú za jej správne prebratie do svojich vnútroštátnych právnych poriadkov, a preto žalovanému ako členskému štátu Európskej únie, a teda ako adresátovi smernice, v konaní o náhradu škody spôsobenej jej nesprávnym prebratím do právneho poriadku svedčí pasívna vecná legitímácia. Článok 6 písm. b) smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (porov. rozhodnutie SD EÚ vo veci C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß proti Stadt Halle). S poukazom na uvedené sa môže žalobca ako jednotlivec voči Slovenskej republike ako žalovanému domáhať náhrady škody, ktorá mu vznikla porušením práva EÚ, čím je daná aktívna legitímácia žalobcu a pasívna legitímácia žalovaného v tomto spore.

98. Z dôvodovej správy k zákonu č. 561/2005 Z.z., ktorým bola s účinnosťou od 1.1.2006 transponovaná (hoci neúplne, resp. nepresne) smernica 2003/88/ES do zákona o HaZZ, je, okrem iného, zrejmé, že tvorcom tohto vládneho návrhu zákona bolo práve Ministerstvo vnútra SR, a preto neobstojí obrana žalovaného, že implementáciou smernice bola podľa rozhodnutia Úradu vlády SR priradená Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolugescii s Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstvom dopravy a výstavby SR. Súd v tomto smere poznamenáva, že predmetnú smernicu bol potrebné transponovať do viacerých zákonov, na ktorých návrhoch noviel (zákonov) sa podieľali rôzne ministerstvá, v závislosti od úseku ich pôsobnosti.

99. Porušenie čl. 6 písm. b) smernice možno považovať za dostatočne závažné, pretože došlo k porušeniu jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá, pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neopončuje členským štátom priestor na voľnú úvahu, a zároveň ide o porušenie práva únie, ktoré je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Napriek uvedenému nebolo možné žalobe vyhovieť z nasledovných dôvodov:

100. Samotný žalobca uviedol v žalobe, že SD EÚ vo svojej judikatúre uvádza, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody porušením únieového práva zo strany štátu v prípade, ak sú splnené tri podmienky, a to: a) že cieľom porušenej právnej normy EÚ je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, b) existencia škody, c) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom. V prejednávanej veci však nebol preukázané ani vznik škody, resp. ujmy, a tým ani priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou, resp. ujmou.

101. K tvrdeniu žalobcu, že podľa judikatúry SD EÚ porušenie smernice štátom je závažné samo osebe, konajúci súd poukazuje na potrebu rozlišovania medzi pojmom závažnosť porušenia práva EÚ, v danom prípade porušenia smernice, resp. povinnosti štátu transponovať smernicu, od závažnosti nemajetkovej ujmy, ktorá mala vzniknúť žalobcovi v priamej príčinnej súvislosti s porušením povinnosti štátu transponovať smernicu do svojho vnútroštátneho právneho poriadku v súlade s cieľom smernice. Závažnosť porušenia, teda závažnosť neoprávneného zásahu samo osebe nevyvoláva automaticky priamy následok v podobe závažnej nemajetkovej ujmy na osobnostných právach každého jednotlivca, ktorého sa smernica týka, a teda ani žalobcu.

102. V sporovom konaní má strana jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana sporu, ktorá tieto povinnosti nespĺnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/6/2010 zo dňa 22.9.2010).

103. Žalobca je predovšetkým povinný v žalobe uviesť také skutočnosti (skutkové tvrdenia), ktorými vymedzí skutok (skutkový dej), na základe ktorého si v spore uplatňuje svoj nárok, a to v takom rozsahu, ktorý umožňuje jeho jednoznačnú individualizáciu. Znamená to, že žalobca je povinný vymedziť predmet konania po skutkovej stránke. Obsah relevantných skutkových tvrdení, ktoré je žalobca povinný v spore tvrdiť, vychádza z hmotného práva, resp. z hypotézy hmotnoprávnej normy a tieto tvrdenia možno považovať za podstatné a rozhodujúce.

104. Žalobca svoj nárok uplatnený žalobou skutkovo vymedzil tak (a takto ho urobil predmetom posúdenia súdom), že ide o nemajetkovú ujmu žalobcu s poukazom na porušenie práva žalobcu na ochranu zdravia, na súkromie a rodinný život, a to z dôvodu, že musel na úkor svojho zdravia, súkromia a rodinného života po práci reálne odpracovať viac, ako v zmysle smernice odpracovať mal a mohol, pričom prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojej rodine, priateľom, rekreácii, vzdelávaniu, záľubám, športu, cestovaniu, starostlivosti o domácnosť a činnostiam každodenného života. Zároveň žalobca tvrdil, že jeho pracovný čas v uplatňovanom období presiahol opakovane hranicu 48 hodín týždenne, a to celkovo o 877,5 hodín nad rámec takto stanoveného maximálneho týždenného pracovného času. Na pojednávaniach v tomto spore žalobca uviedol, že z uvedeného celkového počtu 877,5 hodín reálne odpracoval 604 hodín viac, než 48 hodín v týždni v období od 24.5.2021 až do 21.1.2024 (napriek tomu, že predmetom sporu je obdobie do 31.12.2023 – pozn. súdu).

105. Každá fyzická osoba má, okrem iného, právo na ochranu svojej osobnosti, svojho života a zdravia, ako aj súkromia (§ 11 OZ), pričom súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ich rozvíjanie, čím sa naplňuje a rozvíja vlastná osobnosť danej fyzickej osoby. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného a predstavuje negatívne zásahy do jeho osobnostnej integrity, vplývajúce na jeho česť, vážnosť, povest', súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a podobne. V prípade zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby má táto v zmysle § 13 OZ právo požadovať zodpovedajúce zadosťučinenie, a to morálne, a v odôvodnených prípadoch aj majetkové, ktoré je primerané závažnosti ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch je výsledkom voľnej úvahy súdu.

106. Ústava SR vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnené zasahovať, resp. spôsobiť jej ujmu, pričom rodinný život a právo na jeho ochranu je súčasťou súkromia. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu a skutočnosť, že takýto zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Zákon teda neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu. Predovšetkým musí ísť o zásah protiprávny (neoprávnený), ktorý je súčasne objektívne spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v narušení súkromia (nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 424/2012 zo dňa 6.11.2014). Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nie sú rozhodujúce subjektívne pocity osoby, ktorej sa tvrdený zásah týka, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne v spoločenskom postavení) vnímala aj každá iná fyzická osoba (uznesenie NSSR sp. zn. 3Cdo/137/2008 zo dňa 18.2.2010).

107. Súdnu ochranu osobnostnému právu žalobcu na zdravie a súkromný život by bolo možné poskytnúť vtedy, ak by konanie pôvodcu zásahu bolo neoprávnené, ďalej bolo by objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť, a zároveň by existovala priama príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby, objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a vznikom tejto nemajetkovej ujmy. Tieto tri podmienky musia byť teda splnené kumulatívne.

108. Žalobca ako poškodený bol povinný tvrdiť, aké konkrétne následky nastali v jednotlivých oblastiach jeho života v priamom dôsledku nesprávnej transpozície smernice, pričom bol zároveň povinný tieto svoje tvrdenia aj preukázať relevantnými dôkazmi. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné vyvodiť len zo samotnej nesprávnej transpozície smernice bez ohľadu na to, aká (a či vôbec) bola ujma na jednotlivých stránkach života dotknutej osoby. Práca žalobcu nad rámec maximálneho týždenného pracovného času môže predstavovať určitú nemateriálnu ujmu, to však ale žalobcu nezabavuje povinnosti preukázať vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života a intenzitu zásahu, ako aj to, že napríklad ospravedlnenie nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Predmetom dokazovania je posúdenie toho, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, pričom je na žalobcovi ako poškodenom, aby svoje tvrdenia existenciou takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Žalobcu v spore zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávnej transpozície smernice, a následného prekročovania maximálneho týždenného pracovného času vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparácii je potrebné priznať aj náhradu v peniazoch (porov. rozsudok Krajského súdu

v Bratislave sp. zn. 7Co/443/2016 zo dňa 25.7.2017). Podporne poukazuje súd aj na uznesenie ÚSSR sp. zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.8.2018 a uznesenie ÚSSR sp. zn. IV.ÚS 271/2018 zo dňa 19.4.2018.

109. Pre úspech žaloby bolo potrebné, aby žalobca preukázal zásah (vrátane rozsahu tohto zásahu) do jeho osobnostnej sféry, teda do rodinných väzieb a zdravotného stavu v rozhodnom období, a aby zároveň preukázal priamu príčinnú súvislosť medzi prácou nad rámec maximálneho týždenného pracovného času v rozhodnom období a týmto zásahom. Súd mal za to, že žalobca v konaní nepreukázal ani vznik samotnej nemajetkovej ujmy, ani jej rozsah, a teda nemohol ani preukázať príčinnú súvislosť medzi prácou nad rámec maximálneho týždenného pracovného času a vznikom nemajetkovej ujmy. Žalobca v konaní nepreukázal taký zásah do súkromného alebo rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napríklad v medziľudských vzťahoch či v nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu v príčinnej súvislosti s výkonom práce, hoci to v žalobe tvrdil. V dôsledku nesprávnej transpozície smernice bez ďalšieho nie je možné priznať nárok na peňažnú náhradu. Žalobca mal naopak povinnosť v prípade uplatňovania peňažnej náhrady hodnoverne preukázať jednak vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, rozsah a intenzitu zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy.

110. V prejednávanej veci teda žalobca neunesol ani bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno, vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy, rozsahu ujmy, príčinnej súvislosti a primeranosti požadovanej náhrady, z ktorého dôvodu bolo potrebné žalobu zamietnuť.

111. Napriek tomu, že žalovaný v priebehu celého konania poukazoval na to, že žalobca žiadnu konkrétnu ujmu netvrdí, žalobca neuviedol žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, v čom konkrétne pocítoval ujmu na súkromnom a rodinnom živote, resp. na jeho zdraví. Žalobcova argumentácia v konaní bola len všeobecná, pričom žalobca ani konkrétne netvrdil, ani nepreukázal dopad prekračovania maximálneho týždenného pracovného času na jeho rodinný a spoločenský život, na jeho zdravie, prípadne iné sféry jeho súkromného života.

112. Samotnú nesprávnu transpozíciu smernice, nesprávnosť ktorej spočíva v umožnení prekračovať maximálny týždenný pracovný čas príslušníka HaZZ podľa čl. 6 smernice, nemožno považovať bez ďalšieho za konanie, v dôsledku ktorého automaticky vzniká ujma na osobnostných právach príslušníka HaZZ, ale túto ujmu je potrebné tvrdiť a preukázať. Žalobca nepreukázal žiadne konkrétne následky, ktoré mu mali v súvislosti s vyššie uvedeným na jeho osobnostných právach vzniknúť. Pre úspech v tomto konaní nestačilo preukázať iba nesprávne transponovanie smernice, ale aj vznik nemajetkovej ujmy a tiež priamu príčinnú súvislosť medzi nesprávnym transponovaním smernice a vznikom nemajetkovej ujmy.

113. V žiadnom prípade nie je možné vychádzať z toho, že vznik ujmy sa v prípade nesprávnej transpozície smernice prezumuje. Nesprávna transpozícia smernice totiž iba vytvára možnosť rozvrhnutia pracovného času žalobcu v rozpore so smernicou zo strany zamestnávateľa žalobcu, avšak tento môže urobiť rozvrhnutie pracovného času aj v súlade so smernicou. Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby pre úspech v tomto spore postačovalo len preukázanie nesprávnej transpozícia smernice, pretože bolo nevyhnutné v tomto spore aj preukázať konkrétne nepriaznivé následky v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou u konkrétneho žalobcu.

114. V konaní bolo sporným, či a aké následky na súkromný život a zdravie žalobcu mala skutočnosť, že v niektoré týždne pracoval nad rámec maximálneho týždenného pracovného času. Dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky stíha výlučne poškodeného, t. j. žalobcu (porov. uznesenie ÚSSR sp. zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.8.2018, uznesenie ÚSSR sp. zn. IV.ÚS 1/2012 zo dňa 12.1.2012).

115. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by nastali akékoľvek konkrétne negatívne následky v jeho živote z dôvodu nesprávnej transpozície smernice, ktoré by skutočne vnímal ako zásah do svojho práva na ochranu osobnosti, príp. práva na zdravie. Žalobca o následkoch v rámci výsluchu vypovedal, že chce, aby sa všetko robilo tak, ako sa má. Odrobí cca 240 hodín mesačne, ale vykazované má iba 160 hodín, a napriek tomu si musí ísť odrobiť zakaždým nejaké hodiny, lebo systém fondu pracovného času mu zakaždým vykazoval, že mu chýbajú odpracované hodiny.

116. Z výsluchu žalobcu nemal súd nepochybne za preukázané, že práca žalobcu nad rámec maximálneho týždňového pracovného času v rozhodnom období mala skutočne negatívny dopad na jeho súkromný a rodinný život alebo na jeho zdravie, resp. že by sa tým zasiahlo do jeho osobnostných práv.

117. Hoci žalobca v replike výslovne tvrdil, že porušenie povinností žalovaného malo negatívny vplyv na rodinné vzťahy, osobné záujmy žalobcu, jeho fyzický a psychický stav, a že negatívny následok porušenia povinností žalovaného sa aj skutočne a hmatateľne prejavil, že negatívne sa to podpísalo na jeho fyzickom a psychickom stave, pravdivosť uvedeného tvrdenia žalobca ničím nepreukázal. Z výsluchu žalobcu, ako jediného relevantného dôkazu, neboli preukázané žiadne negatívne následky na jeho fyzickom a psychickom stave, skôr naopak, stále je zaradený do skupiny A ako zdravý hasič, vhodný do terénu.

118. Plánovaná operácia kolena alebo preťaženie ramien, na ktoré poukazoval počas svojho výsluchu žalobca, nemusia totiž priamo súvisieť s tým, že odrobil viac než 48 hodín v niektorých týždňoch. Sám totiž poukazoval aj na svoj vek, že s pribúdajúcim vekom sa pridávajú aj zdravotné problémy a starosti, aj že chodí (manuálne) pomáhať svojim rodičom aj svokrovcom na ich rodinných domoch a v záhrade.

119. K tvrdeniu žalobcu, že veľakrát sa nemohol pre prácu zúčastniť rodinných osláv, konajúci súd poznamenáva, že toto tvrdenie nielenže žalobca nepreukázal, ale nepreukázal, že by to priamo súviselo s jeho prácou v rozsahu prevyšujúcom nad 48 hodín týždenne. V neprospech žalobcu bola aj výpoveď svedka, ktorý sa vyjadril, že v prípade potreby si môžu hasiči navzájom vymeniť služby, a teda nič nebránilo žalobcovi vymeniť si službu s iným kolegom, ak sa naozaj chcel zúčastniť nejakej rodinnej oslavy. Nemôže si síce služby vymieňať pričasto, ale to je skôr dané charakterom samotnej práce hasiča, a nie odpracovanými hodinami v rozsahu, v ktorom prevýšili 48 hodín týždenne.

120. Vzhľadom na vyššie uvedené nebolo možné dospieť k inému záveru, než k tomu, že žalobca nielenže ani netvrdil konkrétny vznik nemajetkovej ujmy, vznik nemajetkovej ujmy nevyplýval ani z jeho výpovede na pojednávaní. Ak žalobca tvrdí zásah do práva na ochranu jeho osobnosti a zdravia, musí tvrdiť, ale aj preukázať, či, ako konkrétne a v akom rozsahu k nemu prišlo. Ide o požiadavku, ktorá platí aj pre konanie o ochrane osobnosti v prípade úmrtia blízkej osoby pri dopravnej nehode, o ochrane osobnosti v prípade prieťahov v konaní, o ochrane osobnosti v prípade nezákonného rozhodnutia. Súd nevidí žiadny rozumný dôvod, prečo by to v tomto spore malo byť inak, keďže tento spor je sporom o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

121. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je existencia závažnej ujmy, pričom za závažnú ujmu je potrebné považovať ujmu, ktorú osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Nie sú pritom rozhodujúce subjektívne pocity tejto osoby, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že v prejednávanej veci žalobca nielenže nepreukázal, že sám ujmu pociťuje ako značnú (pritom to nevyplýva ani z jeho skutkových tvrdení týkajúcich sa jeho života a zdravia), nakoľko iba tvrdil, že ju pociťuje ako závažnú, avšak takéto tvrdenie nepreukazuje, že vôbec ujmu pociťoval, a že bola takej intenzity, že by ju bolo možné objektívne požadovať za závažnú. Preto nebola naplnená ani podmienka objektívneho vnímania ujmy, pretože nie každá osoba považuje prácu na úkor voľného času za ujmu na svojich právach. Niektoré fyzické osoby naopak veľmi rady trávia všetok svoj voľný čas v práci, pretože nemajú žiadne záľuby, koničky, športy. Nemajú žiadnych kamarátov a trávenie času v práci v rámci sobôt, nedeľ, nočnej práce a pod. im vôbec nevadí, naopak ju vyhľadávajú, pretože si môžu zarobiť viac peňazí. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné, aby žalobca najprv preukázal súdu, že mal nejaké koničky, mal nejaké záľuby, vykonával nejaký šport, mal kamarátov, s ktorými trávil čas, a že práve v priamej príčinnej súvislosti v dôsledku výkonu práce v rozsahu prevyšujúcom limit stanovený smernicou nemohol vykonávať svoje koničky, nemohol vykonávať svoje záľuby a športovať, nemohol s kamarátmi tráviť čas, alebo že ho nemohol stráviť s rodinou. Uvedené však v civilnom sporovom konaní nebolo vôbec preukázané. Súd uvedené skutočnosti nepovažuje za samozrejmosť vyplývajúcu z bežného života.

122. Bez ohľadu na vyššie uvedené, ak by sa aj žalobcovi podarilo v konaní preukázať zásah do jeho osobnostných práv v zmysle vzniku ujmy, súd poukazuje na skutočnosť, že žalobcovi sa nepodarilo

preukázať závažnosť zásahu, ktorý by odôvodňoval akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nestačí, aby žalobca zásah do svojich osobnostných práv označoval ako závažný, a že to tak pociťuje, ale je potrebné takúto závažnosť aj preukázať, čo sa žalobcovi nepodarilo.

123. V konaní bolo sporným, či žalobca v uplatňovanom období reálne odpracoval o 877,5 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Žalovaný nespochybňoval plán služieb predložený žalobcom (tzv. plachta) ako taký, ale iba výpočty, ku ktorým žalobca dospel, keď vychádzal z tohto plánu. Žalovaný konkrétne namietal, že žalobca pri výpočte uvedených hodín nesprávne započítal aj čas dovolenky a dni plateného voľna, čím žalovaný účinne spochybnil výpočet v tabuľke predloženej žalobcom. Po týchto opakovaných výhradách žalobcu, aj po predbežnom názore konajúceho súdu, pripustil žalobca, že by možno mal súd vychádzať z presahu 604 hodín reálne odpracovaného času žalobcom v období od 24.5.2021 do 21.1.2024. V konaní bolo preukázané, že žalobca vo svojich tvrdeniach o rozsahu odpracovaných hodín nad rámec smernicou stanoveného limitu týždenného pracovného času vychádzal aj z obdobia, ktoré nie je predmetom tohto sporu, konkrétne z januára 2024.

124. Súd mal za to, že na účely určenia rozsahu prípadnej ujmy nebolo možné vychádzať z fondu pracovného času, pretože tento pojem nie je totožný s pojmom pracovný čas v zmysle smernice. Vychádzajúc z definícií pojmov pracovný čas a čas odpočinku v čl. 2 smernice, je zrejmé, že čas dovolenky a voľna nemôže spadať pod pojem pracovný čas (pretože žalobca v tomto čase nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa a ani nevykonáva svoju činnosť), ale ide o čas odpočinku. Fond pracovného času slúži len na výpočet platu, a sú v ňom zahrnuté všetky tie hodiny, za ktoré patrí žalobcovi plat. Nie všetky takto zahrnuté hodiny sú však reálne (fakticky) odpracovanými hodinami, keďže sú v ňom zahrnuté aj dovolenka a rôzne dni plateného voľna (ako napr. služobné voľno, náhradné voľno za prácu vo sviatok, práceneschopnosť, návšteva lekára, sprevádzanie rodinného príslušníka,...). Znamená to teda, že fond pracovného času nie je ukazovateľom počtu reálne odpracovaných hodín. Napriek tomu žalobca aj odpočinok zarátaval medzi odpracované hodiny, a od týchto odvíjal svoje výpočty, hoci za odpracované hodiny by mal zarátavať iba hodiny strávené v práci alebo pohotovosťou v mieste výkonu štátnej služby. Vzhľadom na uvedené nebola preukázaná žalobcom tvrdený rozsah hodín 877,5 hodín, ktoré mal skutočne odpracovať nad rámec maximálneho týždenného pracovného času v rozhodnom období. Na uvedený záver nemá vplyv novelizácia ust. § 97 zákona o HaZZ, keďže, ako už súd uviedol, je potrebné vychádzať z definícií pojmov pracovný čas a čas odpočinku v čl. 2 smernice.

125. Súd poznamenáva, že aj na žalobcu sa vťahovala prevenčná povinnosť podľa § 415 OZ, podľa ktorého, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. Žalobca počas výsluchu uviedol, že pred vstupom do zboru bol oboznámený, ako bude fungovať jeho rozvrhnutie služobného času. Napriek tomu žalobca do zboru vstúpil, hoci si v rámci prevenčnej povinnosti uvedený vstup mohol a mal zvážiť a prípadne sa zamestnať u iného zamestnávateľa. Zároveň nebolo preukázané, že by žalobca namietal proti rozpisu služieb alebo proti prekročovaniu maximálneho týždenného pracovného času u zamestnávateľa. Z uvedeného nie je možné dospieť k záveru, že by si žalobca splnil prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 OZ.

126. Súd pripomína, že predmetom tohto sporu nie sú mzdové nároky žalobcu, ale náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť tým, že čas odpracovaný nad rozsah stanovený v čl. 6 smernice bol na úkor jeho voľného času, čím mal utrpieť nemajetkovú ujmu na svojom súkromnom a rodinnom živote a na práve na zdravie. Žalobcovi totiž nič nebránilo, a nebráni (vychádzajúc z priameho účinku smernice) domáhať sa svojho nároku prostredníctvom žaloby podanej proti zamestnávateľovi a domáhať sa dodržiavania článku 6 písm. b) smernice pri plánovaní služieb, ako aj prípadne mzdových nárokov. Aj zo skutočnosti, že žalobca sa žiadnych nárokov voči svojmu zamestnávateľovi nedomáha, možno mať pochybnosti o tom, či žalobca skutočne pociťuje nesprávnu transpozíciu smernice za závažný zásah do svojich osobnostných práv.

127. Z ust. § 13 OZ nevyplýva možnosť súdu poskytnúť primeranú peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy len na základe existencie neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, t. j. bez preukázania negatívneho prejavu vo sfére osobnosti fyzickej osoby. Okrem toho, právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zmysle § 13 ods. 2 OZ nastupuje až po tom, čo by sa zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ (upustenie od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti; odstránenie následkov týchto zásahov; primerané zadosťučinenie vo forme napr. ospravedlnenia) nezdalo postačujúce. Náhrada

nemajetkovej ujmy v peniazoch teda môže byť priznaná za podmienok, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak, a to napr. formou ospravedlnenia, uverejnenia rozsudku, a pod.

128. Žalobca bol pre úspech v spore povinný uniesť aj dôkazné bremeno o tvrdení, že v dôsledku nesprávnej transpozície smernice mu vznikla závažná ujma, ktorú je potrebné odškodiť finančne. Žalobca nepreukázal, prečo nemožno jeho nemajetkovú ujmu (ak by preukázal jej vznik a rozsah) uspokojiť inak než peňažnou formou, t. j. prečo by nepostačovalo zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ (t. j. napr. ospravedlnenie, zverejnenie rozsudku). Z ustanovenia § 13 OZ pritom vyplýva postupnosť krokov, ktoré je potrebné naplniť pre preukázanie nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy.

129. Nález ÚSSR sp. zn. II.ÚS 424/2012 zo dňa 6.11.2014 pripúšťa neúspešnosť žaloby o ochranu osobnosti pri nízkom stupni závažnosti zásahu, keď uzatvára, že dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je určitá ujma, pričom z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti a) neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu, b) opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu, c) opodstatňujú tak nemateriálnu, ako aj materiálnu satisfakciu.

130. Súd poznamenáva, že nie je viazaný rozhodnutiami iných súdov v iných (hoci obdobných) veciach, na ktoré poukazoval žalobca, keďže nejde o záväzné rozhodnutia pre súd v tomto konaní. Najmä však poukazuje súd na skutočnosť, že súd musí ku každej žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy pristupovať individuálne. V tejto súvislosti odkazuje súd na uznesenie NSSR sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.1.2023 (viac v odseku 82. tohto odôvodnenia), ktoré je použiteľné aj v prejednávanej veci, pretože ide rovnako o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, rovnako vychádzajúc z § 11 a nasl. OZ.

131. Nad rámec uvedeného súd dodáva, že:

- žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku. Bližšie sa však súd otázke premlčania nároku nevenoval, keďže žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevznikol;
- nemožno hovoriť o vzniku nemajetkovej ujmy žalobcu pri každom prekročení reálne odpracovaného času izolovane za každý týždeň samostatne. Samotný žalobca teda odvodzuje dôvodnosť svojho žalobného nároku od výkladu smernice v rozpore s jej cieľom. Súd zdôrazňuje, že čl. 6 písm. b) smernice zakotvuje limit 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času, a teda smernica nevylučuje prekročenie 48 hodín pracovného času v niektorých týždňoch tak, aby priemer za dlhšie obdobie v konečnom dôsledku nepresiahol 48 hodín v týždni. Zákonite musí ísť preto zakaždým o priemer pracovného času vypočítaný z pracovného času za dlhšie obdobie, a nie za obdobie 7 dní. Na uvedenom výklade konajúceho súdu nič nemení fakt, že v rozhodnom období neobsahoval zákon o HaZZ žiadny týždenný limit pracovného času 48 hodín, ani žiadne referenčné obdobie, za ktoré by sa mal vypočítavať priemerný týždenný pracovný čas;
- uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy sa javí byť veľmi neprimeraná povahe žalobcom tvrdeného (avšak nepreukázaného) zásahu do jeho osobnostných práv, s prihliadnutím na sumy náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré zvyknú súdy v SR priznávať obetiam trestných činov alebo titulom závažnejších zásahov do osobnostných práv, než ktoré boli žalobcom tvrdené. Žalobca pri svojich výpočtoch navyše vychádzal aj z hodín, ktoré mal odslúžiť nad rámec 48 hodín v týždni aj začiatkom roka 2024 (12 hodín v januári 2024) napriek tomu, že rozhodné obdobie podľa žaloby je za mesiace 2/2021 až 12/2023. Dokonca aj predložil výplatnú pásku za mesiac 1/2024.

132. Na základe vyššie uvedených skutočností, citovaných zákonných ustanovení a ustanovení prameňov práva EÚ súd žalobu ako skutkovo a právne nedôvodnú zamietol v celom rozsahu (I. výrok).

133. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

134. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

135. Nakoľko v tomto spore bol plne úspešný žalovaný, a súd nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP, súd podľa § 255 ods. 1 CSP priznal plne úspešnému žalovanému nárok náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (II.

výrok), o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku, ktorý postup je v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresnom súde Trnava do 15 dní od doručenia rozhodnutia, v písomnom vyhotovení.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 CSP). V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh; § 363 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).